

Buletin lunar
al CNPF – luna
octombrie, 2014

2

Interviu cu vicepreședintele
Comisiei Naționale a Pieței
Financiare, Iurie Filip

4

Agricultura
moldovenească
și impactul DCFTA

5

Agencia turismului a prezentat brandul național al turismului din Moldova

Agencia Turismului, cu sprijinul proiectului USAID CEED II, a prezentat brandul național al sectorului turistic din Republica Moldova.

Potrivit agenției “INFOTAG”, acesta a devenit “pomul vieții, care îmbină cel mai bine valorile și specificul turismului din RM – ospitalitate, naturalețe, sinceritate și autenticitate”.

Principalul mesaj turistic – Discover the routes of life – îndeamnă vizitatorii să urmeze calea unor noi descoperiri prin ospitalitate, istorie, vin, gastronomie, tradiții și obiceiuri ale moldovenilor.

La prezentarea brandului, directorul Agenției Turismului, Nicolae Platon, a spus că lansarea brandului la nivel internațional va avea loc 24 noiembrie 2014, atunci când postul de televiziune Euronews va începe prezentarea acestuia.

Ministrul Agriculturii și Industriei Alimentare, Vasile Bumacov, a reamintit că a trecut mai puțin de un an din momentul când a fost prezentat brandul național “Wine of Moldova”.

“Într-un timp scurt, brandul a devenit cunoscut în Statele Unite, Japonia, China, Cehia, Polonia și România. Îi felicit pe toți cu rezultatele pe care le aduce brandul “Wine of Moldova” și mulțumesc proiectului USAID CEED II, specialiștii cărora au elaborat concepția și strategia de promovare în lume a vinurilor moldovenești”, a spus ministrul.

Potrivit lui Bumacov, industria turismului are un potențial enorm, poate chiar mai mare decât agricultura Moldovei.

“Pentru fiecare dintre noi este foarte important să nu dezamăgim turiștii străini. Trebuie să recunoștem și să spunem că astăzi cei mai mari dușmani

ai vinului și turismului moldovenesc sunt restaurantele noastre, în care vinurile sunt oferite vizitatorilor la preț de 1000-1800 de lei per sticlă”, a spus ministrul, menționând că atunci când vizitatorii cer o sticlă de vin din recolta anului 2007 li se spune că “termenul de valabilitate a acestui vin a expirat deja”.

Ministrul a dorit colegilor 10 mi-

lioane de turiști pe an, promițând că agricultura Moldovei le va potoli setea și foamea tuturor.

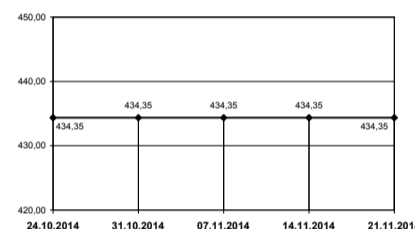
La ceremonia de prezentare au participat Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Suediei în Republica Moldova, Ingrid Tersman și Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al SUA în Moldova, William Moser, care și-au exprimat speranța că, gra-

ție acestui brand, va crește numărul turiștilor care vin în Moldova.

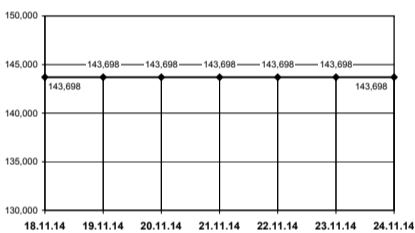
“INFOTAG” precizează: Anual Moldova este vizitată de aproximativ 2 mil. de străini. Experții consideră că acest număr va crește semnificativ după asocierea RM cu UE, piața căreia va deveni piață-țintă pentru brandul turistic la nivel internațional.

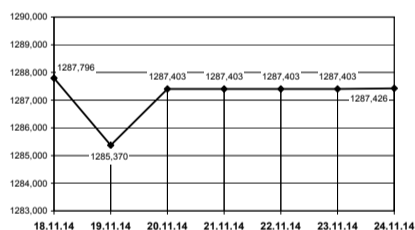
CNPF

Banking Stock Index – InfoMarket

EVM-Composite

Curs valutar
26.11.2014

Valuta	Rata	Cursul
USD	1	15.0229
EUR	1	18.6817
UAH	1	0.9867
RON	1	4.2129
RUB	1	0.3317

AVIZ

Redacția ziarului „Capital Market” desfășoară un tender pentru instituțiile ce oferă servicii de tipografie. Tipografiile pot depune cereri până la 26 noiembrie 2014.

Informații suplimentare la numărul de telefon: 022 227758.

Sumarul tranzacțiilor bursiere din săptămâna trecută

În perioada 17-21 noiembrie 2014 la Bursa de Valori a Moldovei au fost înregistrate 27 de tranzacții cu valorile mobiliare ale 9 emitenți în sumă de 1,75 mil. lei.

Volumul tranzacțiilor pe piața interactivă a constituit 1,6 mil. lei. Prețul acțiunilor societății „Agat” s-a majorat de la 0,50 până la 0,90 lei. Prețurile de piață ale acțiunilor „Franzeluța” (acțiuni ordinare nominative) și „Drum-11” s-au micșorat de la 26 până la 18 lei și, respectiv, de la 10 până la 5 lei pentru o acțiune.

În cadrul licitațiilor cu strigare ca pachete unice au fost vândute acțiunile ale 3 emitenți în volum total de 122,8 mii lei.

Bursa de Valori a Moldovei prestează servicii de consulting în domeniul activității licențiate (bursiere).

Informații la telefonul: 022 27-76-36.

www.moldse.md

Bursa de Valori a Moldovei

Abonează-te!

Abonează-te la Ziarul Capital Market în toate oficiile “Poșta Moldovei” din țară sau la distribuitorii noștri:

Moldpresa (022) 222221
Press Inform-Curier (022) 237187
USP-Presa (022) 929128
Ediții Periodice (022) 233740

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!
Grup

Comisia Națională a Pieței Financiare

BULETIN LUNAR • 10 • 2014

PIAȚA VALORILOR MOBILIARE

PIAȚA PRIMARĂ

În octombrie 2014, în Registrul de stat al valorilor mobiliare, ținut de către Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF), nu au fost înregistrate emisiuni de acțiuni.

Indicatorii emisiunilor atestă o evoluție neuniformă în perioada 2010-2014 (Diagrama nr. 1).

În ianuarie-octombrie 2014 au fost realizate 49 de emisiuni de acțiuni în valoare de 1150,45 mil. lei, cu 325,59 mil. lei sau cu 39,47% mai mult comparativ cu perioada similară a anului precedent (Diagrama nr. 2).

Se constată că, deși numărul emisiunilor de valori mobiliare este în descreștere din anul 2011 până în anul 2014 (Diagrama nr. 3), volumul total al emisiunilor a înregistrat o creștere relativ continuă pe parcursul perioadei 2010-2014 (Diagrama nr. 2).

În perioada de referință, fluxul de investiții străine constituie 778,77 mil. lei sau 67,69% din totalul emisiunilor.

Astfel, volumul investițiilor străine înregistrează o creștere semnificativă de la 328,88 mil. lei în anul 2010 la 778,77 mil. lei în 2014 ce se datorează fluxului de investiții din Olanda de circa 49,96%, Italia – 32,10% și România – 8,33% din totalul investițiilor străine.

Totodată, volumul investițiilor străine înregistrat în anul 2014 s-a majorat cu 337,94 mil. lei sau cu 76,66% față de anul 2013.

PIAȚA SECUNDARĂ

Pe parcursul lunilor ianuarie-octombrie 2014, pe piața secundară au fost efectuate 3441 tranzacții cu valori mobiliare în volum de 1090 mil. lei, fiind înregistrată o descreștere cu 23,60% comparativ cu volumul tranzacțiilor efectuate în perioada ianuarie-octombrie 2013. Volumul total al tranzacțiilor atestă o evoluție neuniformă în perioada 2010-2014, iar numărul total al tranzacțiilor înregistrează o descreștere semnificativă de la 4467 unități în anul 2010 la 3441 unități în anul 2014 (Tabelul nr. 1).

Astfel, indicatorii pieței secundare a valorilor mobiliare în perioada ianuarie-octombrie 2014 au atestat o evoluție neuniformă, reflectând o descreștere a volumului tranzacțiilor de la 447,31 mil. lei în luna aprilie la 49,14 mil. lei în luna octombrie. Totodată, se observă o creștere semnificativă a numărului tranzacțiilor.

De remarcat că în luna aprilie volumul tranzacțiilor depășește media lunară de 4,1 ori, iar în luna octombrie a perioadei de referință acest volum este de 2,2 ori mai mic decât media lunară (Diagrama nr. 4).

În luna octombrie 2014, pe piața secundară a valorilor mobiliare au fost efectuate 481 tranzacții cu valori mobiliare în volum total de 49,14 mil. lei, fiind înregistrată o descreștere cu 72,99% a volumului tranzacțiilor față de aceeași lună a anului precedent (Diagrama nr. 5).

În perioada de referință, CNPF a înregistrat prospectele următoarelor oferte publice de valori mobiliare pe piața secundară:

- oferta de preluare obligatorie pe piața secundară a valorilor mobiliare, inițiată de ofertantul S.R.L. "GLORIA-QVARC", obiectul căreia îl constituie procurarea a 14696 acțiuni ordinare nominative emise de Societatea pe acțiuni "Întreprinderea pentru colectarea cerealelor din Rediul Mare" (com. Rediul Mare, r-nul Ocnița, IDNO 1003604006833), la prețul de 13,85 lei per acțiune, cu termen de acțiune de 30 de zile din data anunțării (Hotărârea CNPF nr. 50/5 din 17.10.2014, Monitorul Oficial nr. 319-324/1501 din 24.10.2014;

- oferta publică de preluare obligatorie pe piața secundară a valorilor mobiliare, inițiată de ofertantul S.R.L. "PROFIT INVEST", obiectul căreia îl constituie procurarea a 124543 acțiuni ordinare nominative, emise de Societatea pe acțiuni "MAGISTRALA" (str. 31 August 20/B, mun. Bălți, ID-NO1002602003473), la prețul de 0,9 lei per acțiune, cu termen de acțiune de 30 de zile din data anunțării (Hotărârea CNPF nr. 49/15 din 09.10.2014, Monitorul Oficial nr. 313-316/1475 din 17.10.2014).

PIAȚA BURSIERĂ

În octombrie 2014, pe piața bursieră au fost înregistrate 108 tranzacții în volum total de 25,29 mil. lei.

Rulajul bursier s-a micșorat de 4,68 ori față de indicatorul lunii octombrie a anului precedent (Diagrama nr. 6).

Conform datelor din Diagrama nr. 8, se atestă că indicatorii pieței bursiere evoluează neuniform în perioada 2010-2014, remarcându-se volumul tranzacțiilor bursiere înregistrat în luna octombrie 2013, care depășește media lunilor octombrie din acești ani de 3,7 ori.

În structura tranzacțiilor bursiere, în perioada de raportare ponderea maximă după volum revine tranzacțiilor efectuate ca urmare a licitațiilor Agenției Proprietăți Publice – 22,71 mil. lei sau 89,80%. Tranzacțiile de vânzare-cumpărare au constituit 1,26 mil. lei sau 4,98% din volumul total al tranzacțiilor bursiere. Tranzacțiile ca urmare a licitațiilor cu strigare (pachet unic) au constituit 1,16 mil. lei sau 4,59% și alte tranzacții – 0,16 mil. lei sau 0,63% din volumul total al tranzacțiilor bursiere.

Ponderea tranzacțiilor bursiere înregistrate în octombrie 2014 a constituit 51,47% din volumul total al tranzacțiilor înregistrate în această perioadă pe piața secundară (Diagrama nr. 7).

Cota-parte a tranzacțiilor înregistrate pe segmentul bursier în luna octombrie 2014 constituie 22,45% din numărul total al tranzacțiilor efectuate în luna respectivă (Diagrama nr. 8).

Informația privind tranzacțiile efectuate cu valorile mobiliare emise de către societățile pe acțiuni incluse în listingul bursier este prezentată în Tabelul nr. 2.

SEGMENTUL EXTRABURSIER

În luna octombrie 2014, pe segmentul extrabursier au fost înregistrate 373 tranzacții în volum de 23,85 mil. lei. Volumul acestor tranzacții a înregistrat o descreștere de 2,7 ori comparativ cu perioada corespunzătoare a anului precedent (Diagrama nr. 9).

Potrivit structurii tranzacțiilor extrabursiere, în perioada de raportare ponderea maximă după volum revine tranzacțiilor de succesiune a valorilor mobiliare în urma dizolvării sau reorganizării acționarului persoană juridică 19,59 mil. lei sau 82,14%. Tranzacțiile în baza hotărârii instanței de judecată au constituit 1,50 mil. lei sau 6,29% din volumul total al tranzacțiilor extrabursiere. Tranzacțiile de vânzare-cumpărare au constituit 1,23 mil. lei sau 5,16% și alte tranzacții – 1,53 mil. lei sau 6,41% (Diagrama nr. 10).

Comisia Națională a Pieței Financiare:
MD 2012, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 77,
tel.: (37 322) 859 401, www.cnpf.md

Direcția relații externe și dezvoltare: tel.: (37 322) 859 430

Diagrama nr. 1 Volumul emisiunilor de valori mobiliare în octombrie 2010-2014

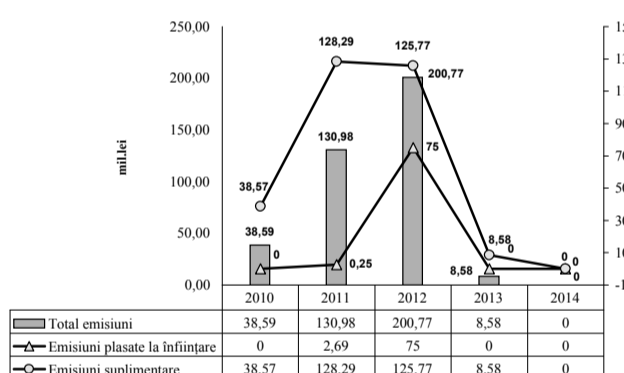
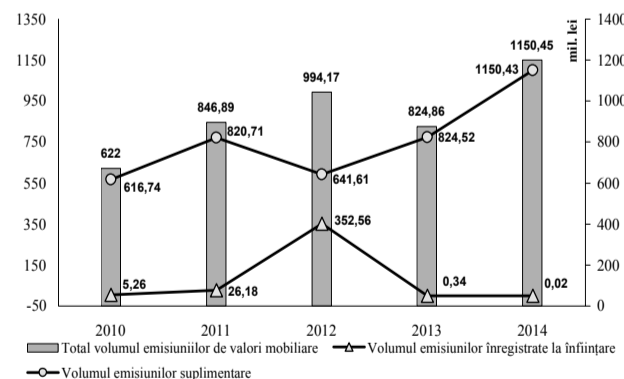

Diagrama nr. 2 Volumul emisiunilor de valori mobiliare în ianuarie-octombrie 2010-2014

Tabelul nr. 1 Piața secundară, octombrie 2010-2014

Indicator	2010	2011	2012	2013	2014	2014 față de 2013, %
Piața bursieră						
Numărul de tranzacții (unități)	2143	1677	1599	1027	1070	4,19
Volumul tranzacțiilor (mil. lei)	198,04	194,69	537,21	637,68	509,66	-20,08
Piața extrabursieră						
Numărul de tranzacții (unități)	2324	2740	1995	2328	2371	1,85
Volumul tranzacțiilor (mil. lei)	222,82	1634,51	521,7	789	580,34	-26,45
Total piața secundară						
Numărul de tranzacții (unități)	4467	4417	3594	3355	3441	2,56
Volumul tranzacțiilor (mil. lei)	420,86	1829,2	1058,91	1426,68	1090	-23,60

Tabelul nr. 2 Tranzacțiile efectuate cu valorile mobiliare emise de către societățile pe acțiuni incluse în listingul Bursei de Valori a Moldovei, octombrie 2014

Denumirea emitentului	Codul ISIN	Nr. de tranzacții, unități	Nr. de acțiuni tranzacționate, unități	Prețul de piață al unei acțiuni, lei	Volumul tranzacțiilor, lei	Cota acțiunilor tranzacționate în totalul acțiunilor emise, %	Valoarea nominală a unei acțiuni, lei	Nivelul de cota-re
Tranzacții efectuate în regimul pieței interactive								
BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	MD14AGIB1008	1	100	1000,00	100000,00	0,010	200,00	1
BC "MOLDINDCONBANK" SA	MD14MIBC1008	2	3000	100,00	300000,00	0,060	100,00	1
BC "VICTORIABANK" S.A.	MD14VCTB1004	2	1200	30,49	36588,00	0,005	10,00	1
BC "VICTORIABANK" S.A.	MD14VCTB1004	1	1800	30,40	54720,00	0,007	10,00	1
BC "VICTORIABANK" S.A.	MD14VCTB1004	2	124	29,95	3713,80	0,000	10,00	1
BC "BANCA DE ECONOMII"	MD24BECM1000	2	1584	1,00	1584,00	0,523	1,00	1
Total		10	7808		496605,80			

Diagrama nr. 3 Numărul emisiunilor de valori mobiliare, ianuarie-octombrie 2010-2014

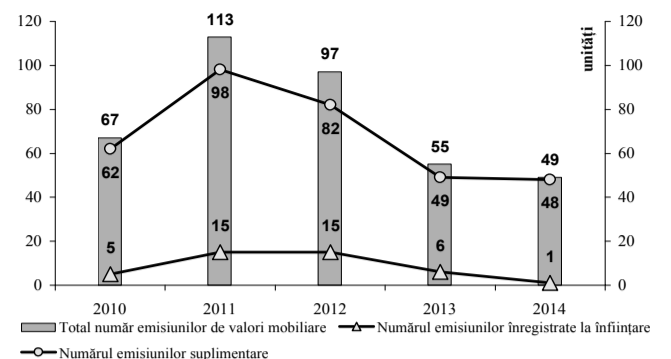

Diagrama nr. 4 Evoluția lunară a tranzacțiilor pe piața secundară, ianuarie-octombrie 2014

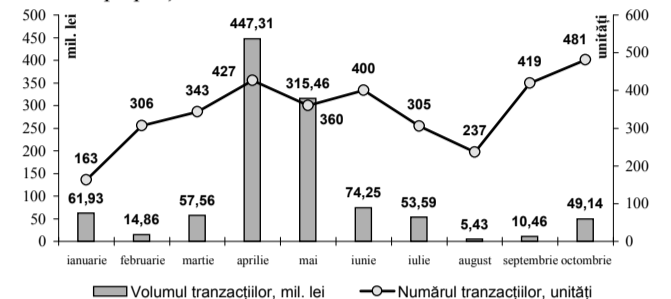

Diagrama nr. 5 Tranzacții pe piața secundară, octombrie 2014

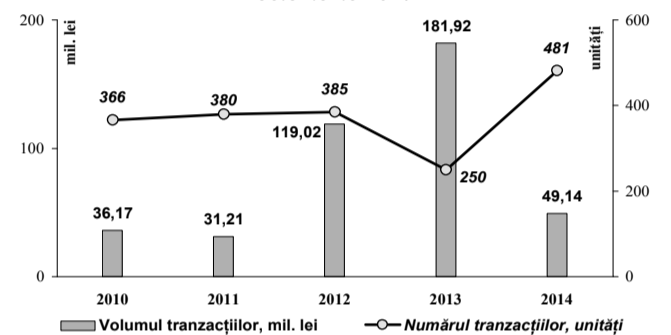

Diagrama nr. 6 Tranzacții bursiere, octombrie 2010-2014

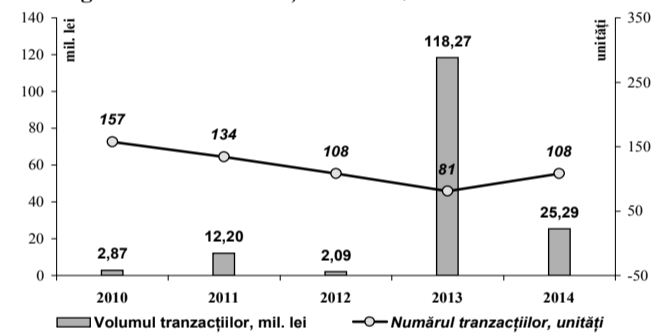

Diagrama nr. 7 Structura tranzacțiilor pe piața secundară, octombrie 2014 (după volumul tranzacțiilor)

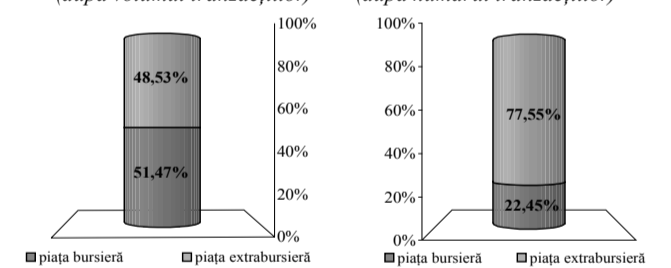

Diagrama nr. 8 Structura tranzacțiilor pe piața secundară, octombrie 2014 (după numărul tranzacțiilor)

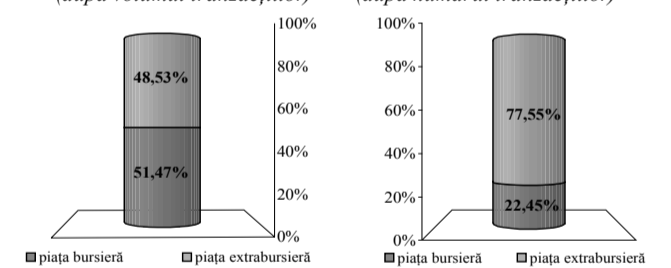

Diagrama nr. 9 Tranzacții extrabursiere, octombrie 2010-2014

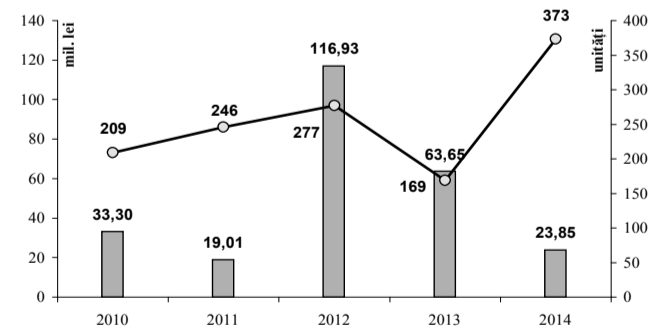
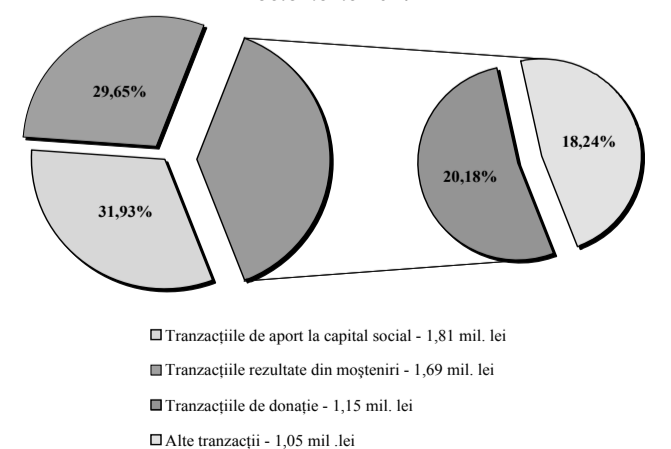

Diagrama nr. 10 Structura tranzacțiilor extrabursiere, octombrie 2014

Tranzacțiile de aport la capital social - 1,81 mil. lei
Tranzacțiile rezultate din moșteniri - 1,69 mil. lei
Tranzacțiile de donație - 1,15 mil. lei
Alte tranzacții - 1,05 mil. lei

CNPF: COMUNICAT DE PRESĂ

Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF) comunică că la 20.11.2014, Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău a emis decizia pe dosarul nr. 3a-1690/14, prin care a dispus de:

1. a admite apelul declarat de Comisia Națională a Pieței Financiare;
2. a casa hotărârea Judecătoriai Buiucani, mun. Chișinău din 10.07.2014, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Uniunea Asigurătorilor din Moldova către Ministerul Justiției și Comisia Națională a Pieței Financiare, privind contestarea Hotărârii CNPF nr. 26/10 din 13.06.2013 „Cu privire la primele de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto” și anularea înregistrării acesteia;
3. a pronunța o nouă hotărâre prin care cererea de chemare în judecată depusă de Uniunea Asigurătorilor din Moldova către Ministerul Justiției și Comisia Națională a Pieței Financiare privind contestarea Hotărârii CNPF nr. 26/10 din 13.06.2013 „Cu privire la primele de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto” și anularea înregistrării, se respinge;
4. a anula măsurile de asigurare a acțiunii prin suspendarea executării Hotărârii CNPF nr. 26/10 din 13.06.2013 „Cu privire la primele de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto”, dispuse în cauză prin încheierea Judecătoriai Buiucani, mun. Chișinău din 12.08.2013.

Astfel, prin decizia menționată a Curții de Apel, Hotărârea CNPF nr. 26/10 din 13.06.2013 „Cu privire la primele de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto” este lăsată în vigoare, iar documentul executoriu prin care s-a dispus suspendarea executării acesteia a fost anulat.

De menționat că prin Hotărârea CNPF primele de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto externă (Carte Verde), cu valabilitate în toate statele sistemului Carte Verde, inclusiv cele din Uniunea Europeană, pentru perioada de 15 zile, au fost diminuate cu 36%, iar pentru alte perioade – cu 4%.

Spre exemplu, în cazul unui autoturism, prima de asigurare pentru statele UE pe o perioadă de 15 zile va constitui 40,88 Euro contra 64,15 Euro, cât a fost anterior.

Republica Moldova a urcat 25 de poziții în topul țărilor cu cel mai eficient sistem de taxe

Republica Moldova a urcat 25 de poziții față de anul precedent, situându-se pe locul 70 din 189 de țări incluse în clasamentul țărilor cu cel mai eficient sistem de taxe, realizat de firma de consultanță fiscală și audit PwC și Banca Mondială, informează MOLDPRES.

Moldova a reușit să reducă considerabil numărul de taxe plătite, de la 31 la 21, însă rămâne mult în urma unor țări-membre ale CSI, ca Georgia cu cinci taxe, Kazahstan, Azerbaidjan, Belarus și Federația Rusă unde antreprenorii plătesc 6-7 taxe, inclusiv pe profit și contribuția la fondul social.

Pe de altă parte, în Tadjikistan și Uzbekistan numărul de taxe plătite este împovărător, 31 și, respectiv, 36.

Potrivit studiului „Paying Taxes 2015”, firmele din Moldova achită un impozit pe profit, 14 contribuții sociale și taxe pe forța de muncă, iar restul șase sunt taxe pe proprietate, drum sau plăți locale. La capitolul „Rata totală de impozitare” care măsoară ponderea taxelor și contribuțiilor suportate de către o firmă ca procent din profit, Moldova se situează sub media regională, cu o cotă de 39,7 la sută, dintre care impozitul pe profit este în medie de 9,3 la sută, iar contribuția la fondul social – 30,2 la sută.

În România rata totală a taxelor se ridică la 43,2 la sută, în Federația Rusă povara fiscală este și mai înaltă – de 48,9 la sută, iar în Ucraina – 52,6 la sută.

Antreprenorii din Republica Moldova pierd anual 185 de ore pentru a achita taxele, inclusiv 42 de ore pentru plata impozitului pe profit și 88 de ore pentru plata contribuțiilor sociale și taxei pe forța de muncă.

Federația Rusă ocupă locul 49 în top, România este plasată pe poziția a 52-a, iar Ucraina pe locul 108 din 189 de țări, incluse în clasamentul țărilor cu cel mai eficient sistem de taxe.

R. Moldova va împrumuta peste 40 mil. de dolari pentru eficientizarea serviciilor de termoficare din Chișinău

Consiliul Directorilor Executivi al Băncii Mondiale a aprobat un împrumut în mărime de 40,5 milioane de dolari SUA pentru Republica Moldova pentru Proiectul de Îmbunătățire a Eficienței Termoficării Centralizate. În cadrul acestuia urmează a fi finanțate investițiile menite să eficientizeze acordarea serviciilor de termoficare din Chișinău, informează MOLDPRES.

„Timp de mai mulți ani progresul în sectorul de încălzire municipal a fost blocat de infrastructura învechită și de pierderile financiare semnificative. Acest proiect constituie o șansă de a dezvolta o rețea modernă și eficientă de aprovizionare cu agent termic pentru toți locuitorii Chișinăului”, a declarat Alexander Kremer, Manager de țară al Băncii Mondiale în Republica Moldova.

În Planul de Restructurare a Întreprinderilor, aprobat de Guvernul Republicii Moldova la 13 noiembrie 2013, se prevede comasarea a trei companii (Termocom, CET-1 și CET-2) într-o nouă întreprindere, care urmează să presteze servicii de termoficare locuitorilor orașului Chișinău. Scopul acestui Proiect este ca prin modernizarea și buna gestionare a infrastructurii să se asigure îmbunătățirea eficienței operaționale și viabilitatea financiară a noii companii.

Din momentul aderării Republicii Moldova la Banca Mondială în anul 1992, a fost alocat peste un miliard de dolari SUA pentru implementarea a 49 de proiecte în țară.

Republica Moldova a redus la jumătate importurile de energie electrică din Ucraina

Republica Moldova a redus de 1,9 ori importurile de energie electrică, în nouă luni ale anului 2014, informează MOLDPRES cu referire la datele Ministerului Energiei și Industriei Cărbunelui din Ucraina.

În ianuarie-septembrie, Moldova a achiziționat 628,1 milioane de kilowatt-oră, cu 593,4 milioane mai puțin decât în perioada similară a anului precedent. Statisticile furnizate de Kiev relevă, însă, că în pofida reducerii considerabile a importurilor, Republica Moldova rămâne cel mai mare consumator de energie electrică după Ungaria și Belarus.

Ministrul Energiei și Industriei Cărbunelui al Ucrainei, Iurie Prodan, a explicat reducerea substanțială a exportului de energie prin deficitul de combustibil pentru producerea energiei electrice, în primul rând a cărbunelui, la stațiile termoelectrice ucrainene.

Exporturile de energie electrică ucraineană s-au redus în septembrie cu 26,8 la sută, tendință care s-a

menținut și în luna octombrie, iar experții se așteaptă la o diminuare în continuare a exporturilor. Procurările de energie electrică se fac de la compania ucraineană DTEK Vostokenergo, care are semnat un contract pe un an cu Gas Natural Fenosa – Moldova.

Potrivit Agenției pentru Reglementare în Energetică, necesarul de energie electrică al Republicii Moldova a fost acoperit în nouă luni a

acestui an în proporție de 83 la sută din importuri.

Importurile de energie s-au ridicat, în ianuarie-septembrie 2014, la peste 2,4 miliarde de kilowatt-oră, cu 2,2 la sută mai mult decât în perioada similară a anului trecut. În acest an, Republica Moldova achiziționează energie electrică din Ucraina și Centrala de la Cuciurgan la preț de 6,8 cenți SUA pentru un kilowatt-oră, mai mic decât cel din ultimii doi ani, de 6,9 cenți.

Telefonul de încredere

Telefonul de încredere a fost creat în scopul conlucrării mai eficiente cu societatea civilă în direcția prevenirii cauzelor de abuz în serviciu comise anterior sau în prezent de către angajații **Comisiei Naționale a Pieței Financiare**, precum și de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, la piața asigurărilor și sectorul plasamente colective și microfinanțare. Examinarea mesajelor și luarea măsurilor, în conformitate cu Legislația Republicii Moldova, sunt garantate.

Telefonul de încredere: (+373 22) 859-405. E-mail: info@cnpf.md

Aviz CNPF

Întru asigurarea respectării prevederilor art.6 din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”, Comisia Națională a Pieței Financiare comunică rechizitele bancare pe care urmează să fie transferate taxele și plățile regulatorii de funcționare:

Cod fiscal 1007601001293; BC “Victoriabank” SA Filiala nr.11; Codul băncii VICBMD2X883; Cont bancar 2251311138

Sumarul tranzacțiilor bursiere din octombrie

Volumul bursier total în luna octombrie a constituit 25,3 mil. lei. Au fost înregistrate 108 tranzacții cu valorile mobiliare ale 34 de emitenți.

În luna octombrie, cota-parte a volumului Secției Tranzacțiilor Directe (piața directă) a depășit semnificativ cota-parte a volumului Secției de Bază (piața interactivă), constituind 95,015% față de 4,985%.

În Secția de Bază a bursei au fost efectuate 60 de tranzacții în sumă de 1,3 mil. lei. Prețul de piață al acțiunilor BC “Moldindconbank” SA s-a majorat cu 5 lei și a constituit 100 lei per acțiune. Pe parcursul lunii prețul acțiunilor BC “Victoriabank” SA a variat în limitele 29,95 – 30,49 lei.

Se observă scăderea prețului la acțiunile următoarelor companii: “Franzeluța” (acțiuni ordinare nominative) – de la 19,99 până la 18 lei; “Lemnar” – de la 15 până la 10 lei; “JLC-Invest” – de la 0,45 până la 0,37 lei.

Volumul Secției Tranzacțiilor Directe a constituit 24,0 mil. lei. Ca pachete unice (licitații cu strigare) au fost realizate acțiunile ale 14 emitenți în sumă de 1,2 mil. lei. Acțiunile societății „Cereale Cahul” au fost expuse la vânzare ca pachete unice la prețul inițial de 7,50 lei. În rezultatul negocierilor active, prețul s-a ridicat de 2-3 ori și în consecință au fost vândute: 4 pachete cu 15,50 lei, 1 pachet cu 15,51 lei, 2 pachete cu 20 lei, 1 pachet cu 20,01 lei și 3 pachete cu 21,01 lei per acțiune. O situație similară observăm și la compania „Orhei-Mobilă”, a cărei valori mobiliare au fost expuse cu 1 lei, dar în rezultatul negocierilor s-au vândut cu 2 lei per acțiune. De asemenea, acțiunile „Moldagroconstrucția” au înregistrat o majorare a prețului de 4 ori de la 100 lei până la 410 și 420 lei per acțiune. Ca pachet unic au fost vândute aproximativ 23% din acțiunile companiei „Avicola din Brînzene Noi” cu 2,50 lei per acțiune.

Prin intermediul ofertei publice pe piața secundară, Enicov Cristina a procurat 2,07% din acțiunile societății din Chișinău „Anticor” la prețul de 175,90 lei. Valoarea totală a pachetului procurat a constituit 141,9 mii de lei.

De asemenea, în cadrul ofertei publice Tutunaru Mariana a procurat 6,89% din acțiunile societății din Chișinău „Montajcom” la prețul de 3 lei. Valoarea totală a pachetului procurat a constituit 12,4 mii lei.

În octombrie la Bursa de Valori a Moldovei a avut loc licitația de vânzare a acțiunilor proprietate publică. În rezultatul licitației au fost realizate pachetele ale 3 societăți pe acțiuni în volum total de 22,7 mil. lei. Toate pachetele au fost vândute la prețul inițial: SA „Mapamond” – 41,96% cu 0,01 lei per acțiune, BC „Eurocreditbank” SA – 21,02% cu 10 lei per acțiune și SA „Fabrica de unt din Taraclia” – 0,1% cu 9,30 lei per acțiune.

Lista valorilor mobiliare înregistrate la bursă la finele lunii octombrie a fost constituită din 760 societăți pe acțiuni, dintre care 9 – companii înscrise la Cota bursei.

La negocierile lunii octombrie au luat parte 12 Membri ai bursei. După volumul tranzacțiilor, lideri sunt “Proajioc” (23,3 mil. lei) și “Iuventus-DS” (22,7 mil. lei). Acestor 2 companii le-au revenit mai mult de 90% din volumul pieței. După numărul tranzacțiilor efectuate, lider este „DAAC-Invest” (44 tranzacții) și după numărul emitenților tranzacționați – „Brokwest” (8 emitenți).

Informații mai detaliate privind cererea și oferta, prețurile de piață, statistica tranzacțiilor bursiere, precum și lista companiilor de brokeri pot fi găsite pe site-ul Bursei de Valori a Moldovei (www.moldse.md) sau la tel.: 022-27-54-20.

Informația privind negocierile este publicată: săptămânal în ziarul “Capital Market”, lunar în buletinul informativ “Bursa de Valori a Moldovei” (indice la “Poșta Moldovei” – 31882).

Bursa de Valori a Moldovei

CAPITAL Market

Publicație bilingvă a CNPF

INDICE DE ABONAMENT:

Moldpresa: 6770
Poșta Moldovei: PM21700
EDITOR: CAPITAL MARKET Î.S.

Nr. de înregistrare:
1003600114204, 27 octombrie 2003
FONDATOR: COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Președinte: Iurie FILIP,
Elena VASILACHE, Eugeniu VIȚU,
Zoia TULBURE, Nadejda FILIP.

REDACTOR-ȘEF:

Ghenadie TUDOREANU
Tel.: /373 22/ 229-445

REDACTOR-ȘEF ADJUNCT:

Lilia ALCAZĂ
Tel.: /373 22/ 229-335

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale:

capital@market.md, ziarulcm@gmail.com
TEL.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58
FAX: /373 22/ 22-05-03

ADRESA REDACȚIEI:

Str. Vasile Alecsandri, 115
(Colț cu bd. Ștefan cel Mare)
CONT BANCAR: 225139437,
c/f 1003600114204,

BC “Eximbank - Gruppo Veneto Banca”, SA.,
fil.11, Chișinău, BIC EXMMMD2436

În ziar au fost utilizate știrile agenției

«Moldpres» și «InfoMarket»

Articolele marcate cu semnul ■ reprezintă publicitate. Orice articol publicat în “Capital Market” reflectă punctul de vedere al semnatarului, care nu neapărat coincide cu cel al redacției. Republicarea textelor și imaginilor se permite doar cu acordul scris al publicației.

Tipar: Tipografia “Edit Tipar Grup”

Iurie FILIP:

„Este timpul să schimbăm accentul pe dezvoltarea altor tipuri de asigurări pe termen lung”

Interviu oferit ziarului Capital Market de vicepreședintele Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF), Iurie Filip

– În nouă luni ale acestui an, piața de asigurări din R. Moldova a înregistrat o încetinire a ritmului de creștere față de anul trecut. Astfel, cele 15 companii de asigurări licențiate de pe piață au încasat prime în sumă de 899,8 mil. lei, în creștere cu 3,3% față de perioada similară a anului trecut. Care sunt cauzele acestei încetiniți vizibile? Această stare de lucruri pe piața asigurărilor este una firească sau e timpul să „batem în clopote”?

– Analiza detaliată a acestui fenomen necesită a fi examinată în contextul situației economice în ansamblu pe țară. În primul rând, este necesar de a corela indicatorii pieței de asigurări cu alți parametri care descriu evoluțiile economiei naționale și, în special, a sectoarelor care, eventual, sunt legate de serviciile de asigurări. Consider că indicatorii înregistrați în nouă luni ale acestui an sunt firești. Trebuie să luăm în considerație faptul că R. Moldova se confruntă cu anumite scăderi a activității economice, grație situației geopolitice suficient de complicate în regiune. Evident, este natural că, odată cu scăderea fluxurilor de mărfuri și micșorarea bruscă a schimburilor economice cu Rusia și Ucraina, care într-un fel se regăsesc și în solicitarea de servicii de asigurări, au scăzut brusc și vânzările de Carte Verde pentru Zona 2. Există mai mulți factori care determină acest fenomen, inclusiv faptul că asiguratorii manifestă anumite rezerve față de oferirea Cărții Verzi în spațiul post-sovietic, în special în Rusia, unde se atestă unele probleme de natură politică și unde, deseori, asiguratorii nu pot controla situația cu privire la despăgubirile la accidente. Pe de altă parte, au scăzut și fluxurile de transport, de călători și de mărfuri în această direcție, care, la rândul lor, au determinat și reducerile pe segmentul asigurărilor.

Este cunoscut faptul că, în mare măsură, piața asigurărilor din R. Moldova este determinată de asigurările legate de transportul auto, cum este asigurarea obligatorie RCA și CASCO, care împreună dețin circa 50-60% din piață.

O altă latură este că anul acesta se atestă o scădere sensibilă a vânzărilor de mașini, atât a celor noi, cât și a celor la mâna a doua, care, până acum, reprezentau un suport substanțial pentru creșterea serviciilor de asigurări, din motiv că majoritatea mașinilor noi vândute în credit sau în leasing sunt condiționate cu deținerea serviciului CASCO. Astfel, scăderea vânzărilor de automobile a condiționat reducerea solicitărilor de asigurări.

În acest mod, este evident că încetinirea ritmului de creștere a pieței de asigurări se datorează nu atât problemelor din sectorul asigurărilor, cât unor factori care au loc în economia națională sau mai exact în unele domenii ale economiei naționale.

Vicepreședintele CNPF, Iurie Filip: „Asigurările auto și-au epuizat posibilitățile de creștere cantitativă”.

– În ce măsură situația înregistrată pe segmentul asigurărilor a fost influențată de devalorizarea monedei naționale față de euro și dolarul SUA?

– Deoarece asigurările reprezintă o parte a economiei naționale, orice modificări care au loc cu indicatorii economici pot influența și situația pe piața de asigurări. Dacă e să luăm asigurările obligatorii, atunci costurile suportate de asiguratorii depind foarte mult de costurile serviciilor pe piața automobilistică, cum ar fi manopera și piesele de schimb, lucru care depinde în mod direct de evoluția cursului de schimb. Trebuie să recunoaștem că, la moment, nu atestăm o situație foarte dramatică în acest sens. Deocamdată, costurile stabilite de CNPF la acest gen de asigurare au suficiente rezerve pentru ca asiguratorii să poată face față acestor evoluții ale cursului valutar. În cazul în care tendința de depreciere va continua, nu excludem că va fi nevoie să ținem cont de aceasta la stabilirea ulterioară a costurilor pentru tipul dat de asigurări. Bineînțeles că, în acest caz, acestea vor influența, în lanț, și costul altor asigurări auto, cum este CASCO.

– Datele CNPF relevă că, în nouă luni ale acestui an, plata daunelor plătite de companiile de asigurări a fost într-o creștere mai puternică decât cea a încasărilor de prime. Pe de altă parte, în ultima perioadă tot mai multe voci afirmă că anumite companii de asigurări se confruntă cu dificultăți financiare și nu-și onorează obligațiile de achitare a despăgubirilor. În ce măsură aceste informații sunt adevărate?

– În ceea ce privește raportul dintre încasări și despăgubiri, este necesar să analizăm aceste fluxuri în funcție de tipurile de servicii de asigurare. Într-adevăr, la finele anului trecut, brusc, a devenit evidentă creșterea despăgubirilor la unele companii care au lansat un nou tip de asigurări, cum este asigurarea riscurilor financiare. În special, situația dată este atestată la unele companii din top. Ca urmare, această creștere de daune a influențat și indicatorii per total pe piață. În așa fel, s-a creat impresia că despăgubirile, practic, s-au ega-

„Anul acesta se atestă o scădere sensibilă a vânzărilor de mașini noi, cât și a celor la mâna a doua, fapt ce a determinat reducerea solicitărilor de asigurări”.

lat cu încasările. Suntem tentați să presupunem că aceste companii au încercat să promoveze niște oferte noi de asigurare pe o piață mai puțin cunoscută, dar nu au evaluat suficient de bine riscurile asumate și de aceea s-au ciocnit cu unele probleme.

Cât privește despăgubirile pe celelalte tipuri de asigurări, mai tradiționale, cum sunt asigurările auto, medicale sau de viață – la acestea nu se atestă vreo schimbare radicală în raport cu încasările.

În ceea ce ține de refuzul unor companii de a achita despăgubiri, pot spune că, într-adevăr, sunt astfel de asiguratorii pe piață, dar nu este vorba de un fenomen general, ci doar de unele societăți de asigurări care se află în situații de conflict cu asigurații. Comisia monitorizează această stare de lucruri și încearcă

să schimbe situația dată, deocamdată la nivel de discuții și lucru individual cu companiile, pentru a încerca să convingem că este necesară o atitudine mai corectă față de asigurat. În același timp, țin să afirm că situația este sub control și nu există motive de îngrijorare. O situație mai complicată avem doar la o singură companie, pe care, deocamdată, nu cred că e cazul să o nominalizez.

– În context, printre cele 15 companii care activează pe piață, există companii care au înregistrat scăderi de profit?

– Bineînțeles. Și aceste scăderi de profit au fost atestate la unii lideri ai pieței, care au achitat despăgubiri de sute de milioane de lei, legate de asigurarea riscurilor financiare despre care am vorbit mai sus. Împrejurările date s-au reflectat asupra profitului și a stării financiare a acestor companii. Dar, dacă e să vorbim de Moldasig, trebuie să recunoaștem că, în anii precedenți, această companie și-a format suficiente rezerve pentru a face față situației.

– Recent, Guvernul a aprobat un proiect de hotărâre ce prevede noi reguli în procesul de eliberare a certificatelor Carte Verde. Care este esența acestor modificări?

– Este vorba de o modificare a hotărârii Guvernului care se referă la modul de circulație a documentelor de strictă evidență și anume la modul de tipărire și de punere în circulație a formularelor Carte Verde. Până acum, responsabil de tipărirea

certificatelor Carte Verde era Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule (BNA). Însă, pe parcursul ultimului an, în activitatea acestei instituții s-au atestat, ca să le numim așa, anumite dezorganizări. BNA nu are director executiv și, deseori, din diverse motive, biroul nu reușea să tipărească și să satisfacă, în termen, solicitările asiguratorilor de a emite Cartea Verde, iar, ca urmare, au apărut mai multe situații de conflict între birou și operatorii de pe piață. Această stare de lucruri a generat necesitatea unor amendamente la capitolul dat. Astfel, conform modificărilor operate de Guvern, în cazul în care BNA nu reușește, în termen de 30 de zile, să tipărească, la solicitarea asiguratorilor, formularele de Carte Verde, asiguratorul este în drept să plaseze comanda respectivă la editura „Statistica”, cu avizarea prealabilă a CNPF.

În contextul dat, este important să ținem cont și de faptul că în luna august curent, prin asumarea răspunderii în fața Parlamentului, Guvernul a operat amendamente la legile nr. 414 și nr. 407, prin care a modificat competențele BNA. Astfel, până în august curent, admiterea asiguratorilor pe piața Carte Verde ținea de competența exclusivă a Biroului, iar asiguratorii, care dețineau licență pentru clasa a 10 „De răspundere civilă auto”, puteau să emită Carte Verde doar dacă erau acceptați ca membri ai BNA. În rezultatul modificărilor operate, competența dată a trecut, în totalitate, la CNPF care eliberează acum două tipuri de licență:

1. pentru asigurarea de răspundere civilă auto internă;
2. pentru asigurarea de răspundere civilă auto externă (Carte Verde).

Astfel, odată cu eliberarea de către CNPF a licenței pentru Carte Verde, asiguratorul devine, în mod automat, membru al BNA.

– În opinia Dvs, cum va evolua situația pe piața asigurărilor până la finele acestui an? Ce prognoze aveți?

– Sper că până la finele anului nu vor avea loc schimbări radicale în acest sector, situația va fi una stabilă și anul va fi încheiat cu rezultate pozitive. Am speranțe optimiste și sunt sigur că, în pofida situației economice general dificile, segmentul asigurărilor va înregistra creșteri.

Pe de altă parte, sunt de părere că piața de asigurări din R. Moldova a epuizat toate posibilitățile de creștere cantitativă, furnizate de tipurile de asigurări auto și este cazul de a schimba accentul pe dezvoltarea altor tipuri de asigurări pe termen lung, cum ar fi cele generale, de imobil, de viață, agricultură, calamități naturale etc.

– Vă mulțumesc pentru interviu!

A discutat
Lilia ALCAZĂ

Agricultura moldovenească și impactul DCFTA

După doar două luni de la implementare, Acordul de Asociere cu UE (DCFTA) aduce primele rezultate palpabile, iar producătorii din sectorul agroindustrial sunt primii care au simțit beneficiile scutirii de taxe vamale la exportul pe piața comunitară. Deși există și anumite provocări în implementarea prevederilor acestui document, în ansamblu, beneficiile de pe urma lui sunt pozitive, susțin experții economici.

Datele Biroului Național de Statistică (BNS) indică o creștere a exporturilor pe piața europeană cu 8% în perioada septembrie-octombrie față de aceeași perioadă a anului trecut, valoarea acestor operațiuni ridicându-se la 94,3 mil. dolari în luna septembrie.

Centrul analitic "Expert-Grup" a analizat impactul scutirii de taxe vamale a exporturilor pentru cele mai sensibile produse agricole – fructele și cerealele. Astfel, potrivit studiului, în septembrie-octombrie curent a fost atestată o creștere impresionantă de 26% a exporturilor de vinuri în UE până la 39,3 mil. dolari. Exportul de struguri a însumat în această perioadă 39,3 mil. dolari, fiind într-o creștere de 5,8 ori. Principala piață de desfacere pentru strugurii autohtoni de masă a fost România, Polonia și Suedia. Deși mai greu de exportat pe piața UE, merele moldovenești au fost vândute pe piața românească. Exportul lor a înregistrat o creștere de 2,7 ori, până la 2,6 mil. dolari. În același timp, exportul de prune a crescut de 8,1 ori și a înregistrat o valoare de 5,1 mil. dolari. Cea mai mare creștere a exporturilor în perioada septembrie-octombrie a fost atestată la cereale – aproximativ 77%. O contribuție importantă la această cifră a avut exportul de porumb (+4,9 ori până la 29 mil. dolari) și cel de orz (+3,7 ori până la 48,9 mil. dolari). Cu toate acestea, exportul de grâu a fost într-o scădere cu 8,7% până la 46,9 mil. dolari. Iar în premieră, după semnarea acestui acord, țara noastră a exportat în zona UE alcool etilic în valoare de 2 mil. dolari.

"Pentru aceste produse sensibile s-au schimbat regulile de joc imediat după semnarea documentului cu UE. Pentru produsele respective există anumite contingente tarifare. Spre exemplu, producătorii agricoli pot exporta circa 400 mii tone de mere pe piața UE, prune și struguri de masă – 20 mii tone. Lipsa taxelor vamale presupune, evident, impulsivitatea exporturilor spre piața comunitară. Or, în ultima perioadă se atestă o schimbare a situației, zona UE devenind principala piață de desfacere pentru produsele moldovenești. Analizând evoluția volumului tranzacțiilor de export, atestăm o tendință crescătoare. În septembrie, am observat că nu erau înțelese prea bine sau ne aflam într-o perioadă de analiză a noilor proceduri de export, însă deja în octombrie s-a observat în mod clar creșterea numărului tranzacțiilor și a volumului de export, dar și a companiilor care exportă în zona UE", spune directorul executiv "Expert-Grup", Adrian Lupușor. El afirmă că această creștere se datorează nu exportatorilor tradiționali, ci companiilor noi apărute pe piață. Spre

exemplu, numărul companiilor exportatoare de struguri de masă au crescut, în 2014, de circa patru ori. Experții estimează că în următoarele luni, numărul companiilor exportatoare pe piața comunitară s-ar putea dubla.

TREI PRIORITĂȚI DE POLITICI PENTRU SECTOR

Șeful Secției Politică și Economică a Delegației UE în RM, Wicher Slagter, susține că agricultorii moldoveni trebuie să valorifice la maxim oportunitățile pe care le oferă DCFTA. Oficialul combate ideea că piața autohtonă poate fi invadată de producătorii din UE. "Nici nu poate fi vorba de o astfel de acțiune, în condițiile în care acest document protejează suficient drepturile producătorilor moldoveni și le oferă suficient timp ca ei să se acomodeze la noile reguli de piață și să-și sporească competitivitatea. În plus, UE le va oferi asistență financiară și tehnică la toate etapele de implementare a DCFTA", explică Wicher Slagter.

Potrivit documentului, taxele de import la o serie de produse sensibile vor fi păstrate pentru producătorii europeni pe o perioadă de la trei la zece ani. Spre exemplu, taxele pentru importul de paste și ardei va fi eliminat după primii trei ani de la implementarea Acordului, iar importul de carne și produse lactate abia după zece ani.

Experții economici sunt de părere că pentru a beneficia din plin de prevederile Acordului de Asociere cu UE, nu este suficientă doar eliminarea barierelor tarifare, întrucât există și barierele non-tarifare sau tehnice care sunt determinante pentru competitivitatea producătorilor autohtoni și accesul acestora pe piața comunitară pe termen mediu și lung.

"Prin semnarea acordului de asociere, RM s-a angajat într-o reformă serioasă de restructurare a sectorului agroindustrial. De fapt, semnarea acestui document înseamnă răspunderea la trei provocări mari – nu am exportat până acum pe această piață din cauza taxelor vamale, barierelor non-tarifare, în special, măsurilor sanitare și fitosanitare și, nu în ultimul rând, pentru că producătorul nostru a fabricat mărfuri pentru consumatorul pieței din Est.

De fapt, agricultorii vor economisi anual peste 11,2 mil. euro din scutirile de taxe de export, bani care pot fi reinvestiți în dezvoltare. Câștigăm un acces pe o piață de 500 mil. de consumatori care au o putere de cumpărare de 5-6 ori mai mare decât cei de pe piețele tradiționale din CSI. Dar va trebui să armonizăm legislația în ceea ce privește măsurile fitosanitare, astfel încât produsele moldovenești să corespundă cerințelor de pe piața UE", opinează expertul Tatiana Savva.

SECTORUL AGROINDUSTRIAL – CEL MAI SENSIBIL LA LIBERALIZAREA COMERȚULUI CU UE

Agenții economici susțin că, deși lucrurile s-au simplificat esențial, mai există unele bariere pe intern. În mod special, ei invocă faptul că nu există laboratoare performante, iar costurile de certificare sunt încă mari.

"Este mult mai ușor acum să exportăm vinuri în țările UE, însă costurile de certificare a produselor sunt destul de mari, îndeosebi dacă e vorba de partide mici. Suntem o companie care produce un volum mic de vin, ne orientăm doar spre calitate și țintim spre o piață selectă, însă costurile de certificare ne "bat" la buzunar. Vă imaginați la cât se ridică costurile, dacă exportăm la cinci poziții și fiecare partidă trebuie certificată?", explică Igor Luchianov, directorul companiei "Et Cetera".

Un alt producător agricol, Tatiana Pavliuc, susține că nu-și poate exporta, deocamdată, producția de mere în UE, deoarece nu dispune de linii de sortare, spălare și ambalare a producției. "Piața din UE e cu totul diferită de cea din Est. Nu poți propune orice, se cere doar calitate. Sigur că noi suntem dezavantajați și din considerentul că UE aplică măsuri protecționiste în ceea ce privește exportul de mere pe piață. Unii dintre colegii mei, însă, au reușit să-și găsească nișă pe piața din România, dar se exportă, totuși, volume destul de mici", spune ea.

În continuare, sectorul agroindustrial, care este cel mai sensibil la liberalizarea comerțului cu UE, va trebui să fie supus reformelor structurale, spun cei de la "Expert-Grup". Aceștia recomandă agenților economici să uite de agricultura rudimentară și să-și concentreze eforturile spre o agricultură de performanță. "Avem nevoie de o perioadă de 5-7 ani pentru a ne ajusta la cerințele pieței europene. Această perioadă este demonstrată de Țările Baltice, atâta au avut nevoie pentru a face ordine în acest sector. Este foarte important să nu mergem pe aceeași traiectorie. Mai mult, producătorii moldoveni trebuie să renunțe la agricultura rudimentară și să treacă la una de performanță, dacă se urmărește scopul de a obține profit din această activitate. În general, producătorii trebuie să fie orientați spre piețe cu capacități mari de cumpărare, așa cum este UE și SUA", crede Dumitru Budianschi, directorul de program "Expert-Grup". El mai spune că Republica Moldova, din păcate, a progresat foarte puțin în ceea ce privește structura sectorului agricol și rămâne în urmă la capitolul industriei conexe. Adică, nu sunt bine echilibrate structurile de producție cu cele comerciale.

În următorii trei ani, UE va oferi RM peste 120 mil. de euro pentru aplicarea reformelor structurale în agricultură.

Lilia PLATON

Republica Moldova va primi 53 mil. de euro din partea UE pentru dezvoltarea agriculturii

Republica Moldova va primi din partea Uniunii Europene, în următorii trei ani, 53 mil. de euro pentru dezvoltarea agriculturii. Un anunț în acest sens a făcut de către Vasile Bumacov, ministrul Agriculturii și Industriei Alimentare, la o ședință festivă, consacrată Zilei Lucrătorului din Agricultură și Industria Prelucrătoare, informează MOLDPRES.

Bumacov a afirmat că anul acesta R. Moldova a exportat produse agricole în Irlanda, România, dar și în unele țări din Balcani.

"S-a obținut o roadă de circa 30 mld. de lei (1,5 mld. euro). Recolte foarte bune s-au înregistrat la sfecla de zahăr, grâu și floarea-soarelui. În ciuda prognozelor pesimiste, anul acesta sectorul agroalimentar a înregistrat o creștere de 5 la sută. Pe parcursul anului, au fost date în exploatare 11 proiecte de irigare, fapt ce va contribui la sporirea calității produselor agroalimentare", a menționat ministrul.

Prezent la eveniment, premierul Iurie Leancă a subliniat că "în fiecare zi avem semnale de prezență a produselor moldovenești pe piețele europene. Vom face tot posibilul pentru a păstra piețele existente și a cuceri altele noi. Vom reveni și pe piața rusă, dar cu alte produse, mai competitive", a asigurat șeful Cabinetului de Miniștri.

De asemenea, Iurie Leancă a amintit că la inițiativa Executivului, agricultura a fost declarată domeniu prioritar al economiei naționale. "Sectorul agroalimentar contribuie la creșterea economiei și la creșterea leului. Agricultură constituie un venit substanțial pentru o bună parte a populației", a menționat premierul, citat de MOLDPRES.

Numărul cetățenilor străini, care au ales Moldova ca destinație turistică, s-a majorat cu aproape 8%

Moldova a fost vizitată până la începutul lunii octombrie, pentru odihnă și agrement, de 4981 de cetățeni străini pe linia agențiilor de turism din RM, ceea ce este cu 7,9% mai mult față de perioada similară din 2013.

Potrivit agenției "INFOTAG", cu referire la Biroul Național de Statistică, numărul oaspeților străini, care au ales Moldova pentru tratament, a crescut cu 12,6% până la 500.

În total, în perioada ianuarie-septembrie, Moldova a fost vizitată cu 5,5% mai puțini străini decât în anul trecut. Aceasta se datorează faptului că numărul oaspeților străini, care au venit în republică cu afaceri, s-a redus cu 27,4% – până la 3190.

În opinia specialiștilor, acest fapt trebuie să servească drept un semnal de alarmă pentru autorități, care nu conțin să afirme că mediul de afaceri din Moldova este favorabil pentru investiții.

Cei mai mulți turiști în RM au venit din România – 18,6%, Rusia – 13,6%, Ucraina – 9,6%, Germania – 5,5%, SUA – 5,1% și Israel – 4,9%.

Numărul cetățenilor moldoveni, care își permit să plece peste hotare prin intermediul agențiilor turistice este în creștere. Pe parcursul acestui an, cifra lor a crescut cu 14,3% până la 160,4 mii. Majoritatea absolută au plecat în scopuri de odihnă (98,8%). Moldovenii preferă să plece în Turcia – 36,3%, Bulgaria – 36,2%, Grecia – 9,3%, România – 7,8%.

Tranzacții cu valori mobiliare ale emitenților din Republica Moldova, pe piața bursieră (Perioada 17-21 noiembrie 2014)

Data tranzacției, ora	codul ISIN	Denumirea emitentului	Preț (lei)	Numărul de acțiuni (unități)	Volumul total al tranzacțiilor (lei)	Tipul tranzacției	Emisia	Ponderea VM tranzacționate în total emisie (%)	Valoarea nominală, lei
18.11.14 13:01	MD14AGAT1006	SA "AGAT"	0,90	50800	45720,00	Vinzare Cumparare	4266456	1,19	10,00
18.11.14 13:01	MD14AGAT1006	SA "AGAT"	0,90	18	16,20	Vinzare Cumparare	4266456	0,00	10,00
18.11.14 13:01	MD14ECNT1001	SA "ECHIPAMENT"	10,00	3	30,00	Vinzare Cumparare	13712	0,02	10,00
18.11.14 13:01	MD14ECNT1001	SA "ECHIPAMENT"	10,00	3	30,00	Vinzare Cumparare	13712	0,02	10,00
18.11.14 13:05	MD14AGAT1006	SA "AGAT"	0,90	170000	153000,00	Vinzare Cumparare	4266456	39,85	10,00
19.11.14 10:50	MD14UNIV1001	SA "UNIVERSUL"	10,00	42	420,00	Licitatie cu strigare Pachet unic	26600	0,16	10,00
19.11.14 10:50	MD14UNIV1001	SA "UNIVERSUL"	10,00	38	380,00	Licitatie cu strigare Pachet unic	26600	0,14	10,00
19.11.14 10:50	MD14UNIV1001	SA "UNIVERSUL"	10,00	203	2030,00	Licitatie cu strigare Pachet unic	26600	0,76	10,00
19.11.14 12:21	MD14GRAD1005	SA "GRADINA MARE"	1,00	600	600,00	Licitatie cu strigare Pachet unic	28655	2,09	1,00
19.11.14 13:01	MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	18,00	380	6840,00	Vinzare Cumparare	1779826	0,02	20,00
19.11.14 13:01	MD14LELO1007	SA "De colectare si desfacere a cerealelor din Olanesti"	5,00	17	85,00	Vinzare Cumparare	120854	0,01	5,00
19.11.14 13:01	MD14LELO1007	SA "De colectare si desfacere a cerealelor din Olanesti"	5,00	5	25,00	Vinzare Cumparare	120854	0,00	5,00
19.11.14 13:01	MD14LELO1007	SA "De colectare si desfacere a cerealelor din Olanesti"	5,00	26	130,00	Vinzare Cumparare	120854	0,02	5,00
19.11.14 13:01	MD14LELO1007	SA "De colectare si desfacere a cerealelor din Olanesti"	5,00	42	210,00	Vinzare Cumparare	120854	0,03	5,00
19.11.14 13:01	MD14LELO1007	SA "De colectare si desfacere a cerealelor din Olanesti"	5,00	36	180,00	Vinzare Cumparare	120854	0,03	5,00
19.11.14 13:01	MD14LELO1007	SA "De colectare si desfacere a cerealelor din Olanesti"	5,00	5	25,00	Vinzare Cumparare	120854	0,00	5,00
19.11.14 13:01	MD14LELO1007	SA "De colectare si desfacere a cerealelor din Olanesti"	5,00	35	175,00	Vinzare Cumparare	120854	0,03	5,00
19.11.14 13:01	MD14LELO1007	SA "De colectare si desfacere a cerealelor din Olanesti"	5,00	20	100,00	Vinzare Cumparare	120854	0,02	5,00
19.11.14 13:01	MD14LELO1007	SA "De colectare si desfacere a cerealelor din Olanesti"	5,00	24	120,00	Vinzare Cumparare	120854	0,02	5,00
19.11.14 13:01	MD14LELO1007	SA "De colectare si desfacere a cerealelor din Olanesti"	5,00	5	25,00	Vinzare Cumparare	120854	0,00	5,00
19.11.14 13:01	MD14MURC1004	SA "DRUM-11"	5,00	220	1100,00	Vinzare Cumparare	104345	0,21	10,00
20.11.14 10:24	MD14DALI1009	SA "DALIA"	10,00	11940	119400,00	Licitatie cu strigare Pachet unic	129088	9,25	10,00
20.11.14 13:01	MD14CLAR1009	SA "CLARITATE"	4,17	180	750,60	Vinzare Cumparare	3901235	0,00	1,00
20.11.14 13:01	MD14CLAR1009	SA "CLARITATE"	4,17	52	216,84	Vinzare Cumparare	3901235	0,00	1,00
20.11.14 13:01	MD14CLAR1009	SA "CLARITATE"	4,17	10800	45036,00	Vinzare Cumparare	3901235	0,28	1,00
20.11.14 13:01	MD14CLAR1009	SA "CLARITATE"	4,17	84	350,28	Vinzare Cumparare	3901235	0,00	1,00
20.11.14 13:01	MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	18,00	6	108,00	Vinzare Cumparare	1779826	0,00	20,00
TOTAL				1775584	1754102,92				

Statistica tranzacțiilor extrabursiere pentru perioada 17.11.2014-21.11.2014 Tipul tranzacției: Vinzare-cumpărare

Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1. BAZA DE TRANSPORT AUTO NR.36 S.A., CĂUȘENI	MD14ATBS1001	10	9	1931	1931	1,16
2. CHIMUTIL S.A., CHIȘINĂU	MD14CHIM1002	1	1	291	14550	1,38
3. FERTILITATEA-SÎNGEREI S.A., SÎNGEREI	MD14TILI1003	1	7	11150	11150	0,46
4. FLOARE-CARPET, MUN. CHIȘINĂU	MD14CARP1005	10	3	2440	9760	0,04
Total			20	15812	37391	

Tipul tranzacției: Moștenire

Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1. ACORD S.A., RECEA	MD14ACCO1003	20	1	102	2040	0,69
2. DRUM-11 S.A., CIMIȘLIA	MD14MURC1004	10	1	1007	10070	0,97
3. F.I.N.N. TELECOM-INVEST	MD14TELE1001	1	32	19968	19968	0,07
4. DRUMURI-STRĂȘENI, OR. STRĂȘENI	MD14STRD1000	10	1	825	8250	0,02
5. JLC-INVEST, MUN. CHIȘINĂU	MD14JLIN1008	-	2	107	78	0
6. B.C. MOLDOVA AGROINDBANK	MD14AGIB1008	200	1	6	6140	0
7. FERTILITATEA-SÎNGEREI S.A., SÎNGEREI	MD14TILI1003	1	3	3435	3435	0,14
Total			41	25450	49981	

Tipul tranzacției: Donație

Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1. DAAC Hermes grup, MUN. CHIȘINĂU	MD14MARS1000	1	2	7968	7968	0,01
2. DAAC-VICTORIA, MUN. CHIȘINĂU	MD14DAVI1007	1	2	1828	1828	0,1
3. HIDROPOMPA S.A., CHIȘINĂU	MD24HIDR1004	50	1	8	400	0,58
4. MERCURIU K, CHIȘINĂU	MD14MERC1004	2	1	115	230	0,35
5. PIELART, CHIȘINĂU	MD14PIEL1001	40	1	31	1240	0
6. CASA NUNȚII-NOROC S.A., CHIȘINĂU	MD14OROC1000	20	1	5	100	0
7. CAMELIA S.A., CHIȘINĂU	MD14CAME1003	10	1	9988	99880	24,18
8. FERTILITATEA-SÎNGEREI S.A., SÎNGEREI	MD14TILI1003	1	2	34942	34942	1,46
9. RZ-TRANSCOM, REZINA	MD14RZAS1005	20	1	2212	2212	6
Total			12	57097	148800	

Tipul tranzacției: Hotărârea instanței de judecată

Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1. PARCUL DE AUTOBUZE BĂLȚI	MD14PAUT1001	11	1	870	9570	0,19
Total			1	870	9570	

PLANUL DE NEGOCIERI sesiunea bursieră din 26 Noiembrie 2014

Nr. cereri de vinzare	Nr. cereri de cumparare	IDNO emitentului	Numărul inregistrării de stat al valorilor mobiliare, ISIN	Numărul valorilor mobiliare în pachet, unități	Prețul pentru o unitate, lei	Valoarea totală a pachetului, lei	% din volumul emisiei	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Data depunerii cererii	Data începerii licitației	Termenul de valabilitate al cererii
1	427		BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	3 787	1 050,00	3 976 350,00	0,36	200,00	10.11.2014	13.11.2014	26.11.2014
2	439		SA "VIITORUL NOSTRU"	1 594	15,10	24 069,40	11,02	15,00	21.11.2014	26.11.2014	26.11.2014
3	440		SA "VAST - PROTECT"	2 568	1,00	2 568,00	0,11	1,00	21.11.2014	26.11.2014	28.11.2014
4	441		SA "VAST - PROTECT"	824	1,00	824,00	0,03	1,00	21.11.2014	26.11.2014	28.11.2014
5	442		SA "VAST - PROTECT"	1 182	1,00	1 182,00	0,05	1,00	21.11.2014	26.11.2014	28.11.2014
6	443		SA "VAST - PROTECT"	1 429	1,00	1 429,00	0,06	1,00	21.11.2014	26.11.2014	28.11.2014
7	444		SA "UNIVERSUL"	781	10,00	7 810,00	2,94	10,00	24.11.2014	27.11.2014	28.11.2014
8	445		SA "UNIVERSUL"	32	10,00	320,00	0,12	10,00	24.11.2014	27.11.2014	28.11.2014
9	446		SA "UNIVERSUL"	141	10,00	1 410,00	0,53	10,00	24.11.2014	27.11.2014	28.11.2014
10	447		SA "UNIVERSUL"	32	10,00	320,00	0,12	10,00	24.11.2014	27.11.2014	28.11.2014
11	448		SA "MICARNES"	1 000	15,00	15 000,00	3,66	50,00	25.11.2014	28.11.2014	02.12.2014
12	449		SA "BAZA DE TRANSPORT AUTO Nr.36"	1 701	10,00	17 010,00	1,02	10,00	25.11.2014	28.11.2014	02.12.2014

Ia 31 octombrie 2014 și include la Depozitarul Național al Valoilor Mobiliare
включенных в Национальный Депозитарий Ценных Бумаг на 31 октября 2014 года

Table with 5 main columns: ISIN, Denumirea SA / Наименование АО, Volumul emisiunii, un. / Объем эмиссии, шт., Valoarea Nominală a unei valori mobiliare, lei/Номинальная стоимость, лей. The table lists various companies and their securities with corresponding values and ISIN codes.

CIA „ASITO” S.A.**SOLICITARE DE OFERTE****(servicii de estimare a valorilor mobiliare)**

CIA „ASITO” S.A. organizează în perioada 03-10 decembrie 2014 selectarea unei Companii de estimare a valorilor mobiliare pentru evaluarea acțiunilor deținute în alte societăți de către CIA „ASITO” S.A.

Temei pentru efectuarea estimării – din inițiativa clientului.

Cerințe față de conținutul raportului și a certificatului de estimare:

Estimatorul trebuie să-și onoreze obligațiile stipulate în contract cu bună credință. Rezultatul îndeplinirii corespunzătoare a lucrărilor de estimare se exprimă în determinarea valorii juste a valorilor mobiliare, întocmirea în formă scrisă a raportului de estimare, a certificatului de estimare și transmiterea lor clientului.

Raportul va avea următorul conținut și următoarea structură:

- descrierea lucrării de estimare,
- descrierea emitentului estimat,
- analiza financiară a activității emitentului estimat,
- metodele de estimare utilizate,
- certificarea responsabilității estimatorului pentru conținutul raportului de estimare și clauza de confidențialitate asupra raportului de estimare,
- lista documentelor utilizate de estimator,
- precum și alte date necesare pentru interpretarea completă și explicită a rezultatelor estimării,
- raportul de estimare poate să conțină și altă informație, care după opinia estimatorului este relevantă și influențează valoarea obiectului estimat.

Data limită de prezentare a raportului de estimare și a certificatului de estimare către „ASITO” S.A. este 31 ianuarie 2015.

În scopul realizării raportului menționat, „ASITO” S.A. va contracta o companie de estimare cu următoarele cerințe:

- Compania de estimare a valorilor mobiliare trebuie să fie înregistrată la CNPF în Registrul persoanelor autorizate în domeniul evaluării acțiunilor.

CUM SE APLICĂ:**A. Cerințele care trebuie să fie îndeplinite în momentul depunerii ofertei:**

1. Ofertele tehnice și financiare vor fi prezentate în plic sigilat și marcate „DE DESCHIS DOAR ÎN PREZENȚA COMISIEI DE EVALUARE”;
2. Oferta în original, care va fi tipărită, semnată și stampilată va fi expediată în termen de până la 10 decembrie 2014, ora 16:30, la adresa Beneficiarului MD – 2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit G. Bănulescu-Bodoni 57/1.
3. Informații suplimentare pot fi obținute de la Doina Brașoveanu, tel.: 022 85 45 17; e-mail bdoina@asito.md, www.asito.md;
4. Ofertele trebuie să fie primite nu mai târziu de data și ora limită. Ofertele care sînt transmise cu întârziere sau sînt incomplete, nu pot fi luate în considerare în procesul de evaluare;
5. Nici o ofertă nu poate fi modificată după termenul limită de recepționare a ofertelor;
6. Oferta trebuie să fie valabilă timp de 30 de zile de la termenul limită de depunere;
7. Membrii comisiei de evaluare își rezervă dreptul (dar nu sunt obligați să facă acest lucru) de a intra în discuții cu unul sau mai mulți ofertanți, în scopul de a obține clarificări sau detalii suplimentare, să sugereze îmbunătățiri în propunerea tehnică sau alte aspecte ale propunerii;
8. Membrii Comisiei de evaluare nu au nici o obligație de a dezvălui sau de a discuta cu orice ofertant modul în care propunerea a fost evaluată sau să furnizeze orice alte informații referitoare la procesul de selecție;
9. Ofertanții ale căror propuneri nu vor fi selectate vor fi notificate în scris.

B. Structura ofertei

Oferta trebuie să conțină:

10. Scrisoare de intenții;
11. Propunerea tehnică (descrieți calificările echipei / evaluatorului, experiența și performanțele din trecut, planul de lucru și calendarul);
12. Propunerea financiară (trebuie să acopere toate serviciile descrise mai sus și va conține toate taxele aferente).

C. Criterii de evaluare

13. Calificările generale (experiența, calificarea și competența personalului pentru sarcina alocată, termenii) – 50 puncte;
  14. Oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere financiar – 50 puncte;
  15. Punctajul maximal total – 100 puncte.
- Solicitantul, care va acumula cel mai mare punctaj în funcție de criteriile de evaluare, va fi invitat pentru negocierea contractului. La semnarea / negocierea contractului se va stabili și graficul plăților.

ÎM „Sisteme de Evaluări și Investiții” SRL

În conformitate cu art. 84 al Legii cu privire la Societăți pe Acțiuni, ÎM „Sisteme de Evaluări și Investiții” SRL, cod fiscal 1006600054859, anunță despre procurarea la Bursa de Valori a Moldovei, la data de 18.11.2014 acțiunile ale S.A. „AGAT”, cod ISIN: MD14AGAT1006, în cantitate de 1 750 818 unități, ceea ce constituie 41,037% din totalul valorilor mobiliare emise, și la moment deține 3 422 179 AON ce constituie 80,21% din totalul valorilor mobiliare emise.

S.A. „AGAT”

În conformitate cu art. 54 al Legii cu privire la piața valorilor mobiliare, S.A. „AGAT”, cod fiscal 1002600042845, aduce la cunoștință că în registrul emitentului persoanelor care dețin cel puțin 5% din valorile lui mobiliare cu drept de vot au fost înregistrate schimbări: ÎM „Sisteme de Evaluări și Investiții” SRL, ce a procurat la Bursa de Valori a Moldovei, la data de 18.11.2014 acțiunile ale S.A. „AGAT”, cod ISIN: MD14AGAT1006, în cantitate de 1 750 818 unități, ceea ce constituie 41,037% din totalul valorilor mobiliare emise, și la moment deține 3 422 179 AON ce constituie 80,21% din totalul valorilor mobiliare emise.

CAPITAL Market

Împreună
în lumea
finanțelor

Secția de marketing
Tel.: +373 69 821216

În atenția acționarilor Societății pe acțiuni „DALIA”

(R. Moldova, mun. Chișinău, str. N. Zelinski 7/1)

Organul executiv al societății pe acțiuni „DALIA” S.A. înștiințează că Î.M. „ECO ESTATE” SRL (IDNO 1005600056812) în urma citorva tranzacții a devenit proprietar a unui pachet de acțiuni ordinare nominative în număr de 35800 (treizeci șapte mii opt sute) unități, ceea ce constituie 27,73% din numărul total de acțiuni (129 088) emise de societate.

Organul executiv al S.A. „DALIA”

În atenția acționarilor BC „BANCA SOCIALĂ” S.A.

Vă aducem la cunoștință că la data de 17 noiembrie 2014 a avut loc, prin corespondență, Adunarea generală extraordinară a acționarilor BC „BANCA SOCIALĂ” S.A., cvorumul fiind de 88,41%.

AU FOST ADOPTATE URMĂTOARELE HOTĂRÂRI:

1. **Alegerea Comisiei de numărare a voturilor.**
A fost aleasă Comisia de numărare a voturilor în următoarea componență: Președintele Comisiei – dna N. Sanduța, Membrii Comisiei – dnii C. Lozovanu, N. Belous, A. Cojuhari, N. Crețu.
2. **Alegerea Președintelui și secretarului adunării.**
2.1 A fost ales în calitate de Președinte al adunării dl L. Suholito.
2.2 A fost ales în calitate de secretar al adunării dna N. Mineeva.
3. **Majorarea capitalului social prin desfășurarea emisiunii suplimentare închise a acțiunilor Băncii.**
3.1 S-a aprobat majorarea capitalului social prin efectuarea emisiunii a XXIV-a suplimentare închise de 1 500 000 acțiuni ordinare nominative de clasa I la valoarea nominală de 100 lei per acțiune în volum de 150 000 000 lei.
3.2 S-a aprobat Hotărârea cu privire la emisiunea a XXIV-a suplimentară închisă de acțiuni.

DUPĂ CUM URMEAZĂ:**HOTĂRÂREA CU PRIVIRE LA EMISIUNEA ACȚIUNILOR BC „BANCA SOCIALĂ” S.A.**

1. **Denumirea completă și adresa juridică a emitentului:** BANCA COMERCIALĂ „BANCA SOCIALĂ” S.A., Republica Moldova, MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit G. Bănulescu-Bodoni, 61.
2. **Data și numărul înregistrării de stat a emitentului:**
Data înregistrării 07.06.2001, IDNO 1002600035719.
3. **Data adoptării hotărârii privind emisiunea valorilor mobiliare (data și numărul procesului-verbal al ședinței la care a fost adoptată decizia respectivă):**
Proces-verbal nr. 4 din 17 noiembrie 2014 al Adunării Generale Extraordinare a Acționarilor.
4. **Denumirea organului de conducere al emitentului valorilor mobiliare, care a adoptat hotărârea privind emisiunea valorilor mobiliare:** Adunarea generală extraordinară prin corespondență a acționarilor BC „BANCA SOCIALĂ” S.A., în conformitate cu p. (2) art. 42 al Legii privind societățile pe acțiuni.
5. **Tipul valorilor mobiliare:** Acțiuni ordinare nominative.
6. **Clasa valorilor mobiliare:** clasa I.
7. **Numărul de ordine al emisiunii respective a valorilor mobiliare din clasa respectivă:** Emisiunea a XXIV-a.
8. **Numărul de valori mobiliare în emisiunea respectivă:** 1 500 000 (un milion cinci sute mii) acțiuni.
9. **Numărul de valori mobiliare în clasa respectivă (ținând cont de emisiunea în cauză):** 2 500 067 (două milioane cinci sute mii șizeci și șapte) acțiuni.
10. **Mărimea (mărimea posibilă) emisiunii în expresie numerică și valorică, cota valorilor mobiliare subscrise:** 1 500 000 (un milion cinci sute mii) acțiuni ordinare nominative în suma totală de 150 000 000 (una sută cincizeci milioane) lei, cota valorilor mobiliare -100%.
11. **Modul și formele de achitare a valorilor mobiliare, denumirea patrimoniului primit în contul achitării:** Achitarea acțiunilor va fi efectuată cu mijloacele bănești transferate de către subscriitorii la contul temporar în lei moldovenești deschis în bilanțul BC „BANCA SOCIALĂ” S.A.
12. **Prețul de plasare a unei valori mobiliare, metoda de determinare a prețului de plasare:** Prețul de plasare a unei acțiuni este egal cu valoarea ei nominală de 100 lei.
13. **Cota valorilor mobiliare, la neplasarea cărora emisiunea va fi considerată ca neefectuată:** 70%.
14. **Lista subscriitorilor la valori mobiliare – în cazul plasării închise:** Lista subscriitorilor se va prezenta anexată la darea de seamă privind rezultatele emisiunii de acțiuni.
15. **Forma valorilor mobiliare:** Nematerializată.
16. **Descrierea drepturilor pe care le conferă valoarea mobilă din clasa respectivă și a altor caracteristici distinctive:** Acțiunea ordinară nominativă de clasa I conferă proprietarului ei drept la un vot la adunarea acționarilor, drept de a primi o cota-parte din dividende și o parte din bunurile Băncii în cazul lichidării acesteia.
17. **Modul de plasare a emisiunii valorilor mobiliare (publică sau închisă):** Emisiune închisă.
18. **Termenul inițial și final al plasamentului valorilor mobiliare din emisiunea respectivă:** 12.01.2015 – 27.01.2015.
19. **Scopurile concrete (direcțiile) de utilizare a mijloacelor, mobilizate în procesul emisiunii:** Sursele acumulate în urma emisiunii se îndreaptă la majorarea resurselor Băncii necesare pentru dezvoltarea și desfășurarea activității ei generale în domeniul bancar.
20. **Organizarea procesului de plasare (de sine stătător sau prin intermediar):** Plasarea acțiunilor se va efectua de către bancă de sine stătător.
21. **Alte clauze esențiale ale emisiunii a XXIV-a:**
Subscrierea la acțiunile emisiunii a XXIV-a va fi realizată în conformitate cu aplicarea consecutivă a următoarelor principii de repartizare ale acțiunilor:
a) acțiunile vor fi repartizate între toți acționarii, care au manifestat dorința de realizare a dreptului de preemțiune proporțional cotei de participare în capitalul social al Băncii;
b) acțiunile în privința cărora acționarii au transmis dreptul lor de preemțiune altor acționari ai Băncii – acestea se adaugă acționarului respectiv;
c) restul acțiunilor emisiunii date, care au rămas nesubscrise după aplicarea principiului repartizării proporționale și după aplicarea principiului repartizării pe calea adăugării acțiunilor prin transmiterea dreptului de preemțiune – pot fi propuse acționarilor care au manifestat dorința de procurare a acțiunilor emisiunii a XXIV-a și care au depus cerere către Consiliul Băncii până la data de 26 ianuarie 2015.

4. Aprobarea Statutului BC „BANCA SOCIALĂ” SA în redacție nouă.

S-a aprobat Statutul BC „BANCA SOCIALĂ” SA în redacție nouă.

5. Aprobarea Codului de Guvernare Corporativă al Băncii în redacție nouă.

S-a aprobat Codul de Guvernare Corporativă al Băncii în redacție nouă.

6. Aprobarea Regulamentului privind Consiliul Băncii în redacție nouă.

S-a aprobat Regulamentul privind Consiliul Băncii în redacție nouă.

7. Aprobarea Regulamentului privind Comitetul de Conducere al Băncii în redacție nouă.

S-a aprobat Regulamentul privind Comitetul de Conducere în redacție nouă.

8. Aprobarea Regulamentului privind Comisia de Cenzori a Băncii în redacție nouă.

S-a aprobat Regulamentul privind Comisia de Cenzori a Băncii în redacție nouă.

9. Aprobarea Regulamentului privind Adunarea Generală a acționarilor Băncii în redacție nouă.

S-a aprobat Regulamentul privind Adunarea Generală a acționarilor Băncii în redacție nouă.

10. Autentificarea semnăturilor în procesul-verbal al adunării generale extraordinare a acționarilor.

A fost împuternicită Comisia de Cenzori să autentifice semnăturile președintelui și secretarului adunării.

Acționarii Băncii se vor adresa pentru a încheia contractul de subscriere la acțiuni la sediul central al Băncii situat pe adresa: MD 2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit G. Bănulescu-Bodoni, 61 (biroul 203), în perioada 12.01.2015 – 26.01.2015, conform programului de lucru al Băncii.

Administrația Băncii

Spre atenția acționarilor Casa de Comerț „GEMENI” SA

În baza Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare Nr. 56/10 din 14.11.2014 cu privire la înregistrarea prospectului ofertei publice pe piața secundară, se anunță oferta publică de procurare pe piața secundară a valorilor mobiliare ale emitentului Casa de Comerț „GEMENI” S.A. (numărul de identificare de stat – codul fiscal 1002600029473, cod ISIN: MD14GEMN1004),

ÎN URMĂTOARELE CONDIȚII:

- Cumpărătorul, "KRONIACO MANAGEMENT LIMITED" (număr de înregistrare – 328930 din 23 ianuarie 2014, adresa juridică: Lesvou, 24A, Lakatamia, 2303, Nicosia, Cyprus), care împreună cu persoanele sale afiliate nu deține acțiuni ordinare nominative emise de Casa de Comerț „GEMENI” S.A. (numărul de identificare de stat – codul fiscal 1002600029473, cod ISIN: MD14-GEMN1004), anunță oferta publică de procurare pe piața secundară a 5 850 000 (cinci milioane opt sute cincizeci mii) valori mobiliare ale emitentului Casa de Comerț „GEMENI” S.A. (adresa: Republica Moldova, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 136, numărul de identificare de stat – codul fiscal 1002600029473, cod ISIN: MD14-GEMN1004), ceea ce constituie 49,9467% din totalul acțiunilor plasate.
- Prețul de cumpărare al unei acțiuni conform prospectului ofertei publice pe piața secundară este 17,00 (șaptesprezece lei 00 bani) lei.
- Compania de brokeri, care este antrenată de către ofertant în procesul de derulare a ofertei publice pe piața secundară: Societatea de Valori Mobiliare "IUVENTUS – DS" SA (adresa: MD-2001, bd. Ștefan cel Mare, 65 of. 708, IDNO: 1003600064734, tel. 27 00 35)
- Ofertele de vânzare a acțiunilor se primesc timp de 30 zile calendaristice: de pe data de 26 noiembrie 2014 până la data de 25 decembrie 2014. pe adresa: mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 65, of. 708, tel. 27-00-35, în fiecare zi lucrătoare între orele 10.00 – 16.00.
- Acționarii pot lua cunoștință cu prospectul ofertei publice pe piața secundară și primi informații suplimentare în fiecare zi lucrătoare între orele 10.00 – 16.00 la: SVM "IUVENTUS – DS" SA pe adresa mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 65, of. 708, tel: 27-00-35.
- Achitarea cu persoanele care au acceptat oferta publică pe piața secundară se va efectua conform Regulilor Bursei de Valori și Regulilor și Procedurilor Depozitarului Național de Valori Mobiliare începând cu a patra zi din data înregistrării tranzacției la Bursa de Valori a Moldovei.

Organului executiv al ÎM CIA „TRANSELIT” SA

anunță convocarea adunării generale a acționarilor companiei, care Va avea loc pe data de 17.12.2014 orele 13.00, pe adresa mun. Chișinău, str. 31 august 1989, nr. 31.

PE ORDINEA DE ZI:

- Aprobarea dării de seamă a organului executiv cu privire la rezultatele activității economico-financiare pe anul 2013.
- Examinarea și aprobarea dării de seamă a Comisiei de Cenzori pentru anul 2013.
- Strategia de dezvoltare a companiei pentru anii 2014-2016.
- Diverse.

Organul executiv al ÎM CIA „TRANSELIT” SA

“ATC-Agrotehtcomerț” S.A.

Hotărârile consiliului societății ce a avut loc pe data de 05.11.2014 la sediul societății: or. Hîncești, str. Milescu Spătaru, 33, cvorum 100%,

PRIN VOT UNANIM „PENTRU “AU FOST APROBATE URMĂTOARELE DECIZII PE CHESTIUNILE DIN ORDINEA DE ZI:

- Se aprobă decizia de primire de către „ATC-Agrotehtcomerț” S.A. de la B.C. “Moldova -Agroindbank” S.A. a liniei de credit revolving multivalutare în sumă de pînă la treizeci și cinci milioane (35 000 000,00) MDL sau echivalentul acestei sume (totale sau parțiale) în EUR și/sau USD pe termen de pînă la 60 luni pentru finanțarea activității operaționale curente.
- Întru asigurarea rambursării de către „ATC-Agrotehtcomerț” S.A. a creditului existent, contractat la B.C. “Moldova -Agroindbank” S.A. în sumă de pînă la două milioane (2 000 000,00) EUR sau echivalentul în MDL și/sau USD și a celui solicitat în sumă de pînă la treizeci și cinci milioane (35 000 000,00) MDL sau echivalentul acestei sume (totale sau parțiale) în EUR și/sau USD pe un termen de pînă la 60 luni, pentru finanțarea activității operaționale curente, se transmite în gaj BC „Moldova Agroindbank” S.A.
  - bunul imobil, amplasat pe adresa: str. Uzinelor, 12, mun. Chișinău, și terenul aferent acestui bun imobil, cu suprafața de 0,214 ha,
  - bunul imobil, ce constă din construcție și teren neproductiv, amplasat pe adresa: or. Cimișlia, bd. Ștefan cel Mare, 19,
  - universalitatea de creanțe bănești față de terți în sumă de patruzeci și două milioane (42 000 000,00) MDL.
- A se adresa către „B.P.S.P.” S.A., cu rugămintea de a transmite în gaj BC „Moldova Agroindbank” S.A. bunurile imobile – teren cu suprafața de 0,871 ha, și încăperi nelocative, care aparțin cu drept de proprietate „B.P.S.P.” S.A., amplasate pe adresa: str. Uzinelor, 21, mun. Chișinău,
- A se adresa către „ATC-Jubileu-Com” S.A., cu rugămintea de a transmite în gaj BC „Moldova Agroindbank” S.A. bunurile imobile – teren cu suprafața de 0,0637 ha, și construcție comercială, care aparțin cu drept de proprietate „ATC-Jubileu-Com” S.A., amplasate pe adresa: r-I Orhei, or. Orhei, str. Vasile Mahu, nr. 87/1.
- Se împuternicește directorul general al societății, dna Pascari Vera, cu dreptul de a semna cu BC „Moldova – Agroindbank” S.A. contractele de credit, gaj/îpotecă, mandat și alte contracte și documente ce țin de valorificarea creditelor/creditului.

Organul executiv

S.A. „Basarabia”

În conformitate cu art. 54 alin. (1) lit. (b) și alin. (6) lit. (d) ale Legii cu privire la piața valorilor mobiliare, S.A. „Basarabia” aduce la cunoștință despre modificările efectuate în registrul emitentului: persoana fizică Lozovan Ion la moment deține 195723 acțiuni ordinare nominative (MD14BASA1002), ceea ce constituie 8,98% din numărul total al acțiunilor cu drept de vot plasate ale societății.

În conformitate cu art. 54 alin. (1) lit. (b) și alin. (6) lit. (d) ale Legii cu privire la piața valorilor mobiliare, S.A. „Basarabia” aduce la cunoștință despre modificările efectuate în registrul emitentului: persoana fizică Lozovan Olena la moment deține 223116 acțiuni ordinare nominative (MD14BASA1002), ceea ce constituie 10,24% din numărul total al acțiunilor cu drept de vot plasate ale societății.

Administrația S.A. „Basarabia”

SOCIETATEA PE ACȚIUNI „CAAN” SA

RECTIFICAREA

Comunicatului privind Hotărârile Adunării Generale Extraordinare a acționarilor „CAAN” SA din 15.10.2014, publicat în Capital Market nr. 40 (560) din 22.10.2014

Adunarea generală extraordinară a acționarilor „CAAN” SA, convocată prin decizia Consiliului Societății din 19.09.2014, s-a ținut la 15 octombrie 2014, cu prezența acționarilor, pe adresa: or. Strășeni, str. V. Crătescu, nr. 1, la sediul Societății, cu începutul la orele 10-00. La Adunarea generală extraordinară a acționarilor au participat acționari și reprezentanți ai acționarilor, care reprezentă 2 855 895 acțiuni cu drept de vot, ce constituie 93,60% din numărul total al acțiunilor cu drept de vot ale Societății.

CU VOT UNANIM „PENTRU” AU FOST LUATE URMĂTOARELE HOTĂRÎRI REFERITOR LA ORDINEA DE ZI A ADUNĂRII:

- A aproba proiectul investițional – reconstrucția, modernizarea și reutilizarea bunului imobil al societății – hala industrială, cu numărul cadastral 8001106067.03 în valoare estimativă de 15 (cincisprezece) milioane EUR.
- A aproba încheierea de către “CAAN” S.A. a Acordului de recreditare cu Ministerul Finanțelor al RM, privind accesarea creditului în valoare de pînă la 10 (zece) milioane EUR, în cadrul Programului de asistență condiționată finanțat din contul Creditului Guvernului Republicii Polonia acordat Guvernului Republicii Moldova pentru realizarea proiectelor în domeniul industriei și infrastructurii aferente, conform Acordului din 14 mai 2014.
- A aproba achiziționarea de către “CAAN” SA a creditelor, liniilor de credit și garanțiilor bancare de la instituțiile financiare din Republica Moldova și/sau din străinătate, și/sau împrumuturi de la persoane juridice rezidente și/sau nerezidente, în valută națională și/sau străină în sumă nu mai mare de echivalentul de 5 (cinci) milioane EUR, cu termenul de rambursare și rata dobânzilor conform condițiilor contractelor de credit, liniilor de credit și/sau împrumut, și acordurilor de emiteră a garanțiilor bancare, aprobate prin hotărârea Consiliului Societății “CAAN” SA, cu vot unanim al tuturor membrilor aleși, pentru fiecare contract în parte.
- A aproba încheierea de către “CAAN” S.A. a contractului de gaj (îpotecă) a bunurilor imobile, care aparțin societății cu drept de proprietate, amplasate pe adresa or. Strășeni, str. V. Crătescu, nr. 1, în scopul asigurării executării obligațiilor societății asumate prin semnarea Acordului de recreditare cu Ministerul Finanțelor al RM, privind accesarea creditului în valoare de pînă la 10 (zece) milioane EUR în condițiile stabilite de legislația în vigoare.
- A aproba transmiterea de către „CAAN” SA a bunurilor societății în gaj (îpotecă) instituțiilor financiare din Republica Moldova și/sau din străinătate, și/sau persoanelor juridice rezidente și/sau nerezidente întru asigurarea rambursării creditelor, liniilor de credit, împrumuturilor, dobânzilor și altor plăți aferente, întru asigurarea achitării sumelor garanțiilor și altor plăți aferente, în condițiile aprobate prin hotărârea Consiliului Societății “CAAN” SA, cu vot unanim al tuturor membrilor aleși, pentru fiecare contract în parte.
- A împuternici Directorul general al „CAAN” SA dnul Veaceslav Cerneavschii, cu dreptul de semnare a Acordului de recreditare cu Ministerul Finanțelor al RM, contractelor de credit, linii de credit, împrumut, acordurilor de emiteră a garanțiilor bancare, contractelor de gaj și îpotecă, orice acorduri adiționale la oricare contract, și oricare alte documente aferente tranzacțiilor de achiziționare a creditelor, liniilor de credit, împrumuturilor și garanțiilor, în condițiile aprobate prin hotărârea Consiliului Societății “CAAN” SA, cu vot unanim al tuturor membrilor aleși, pentru fiecare contract în parte.

(PENTRU – 2 855 895 VOTURI, ÎMPOTRIVĂ – 0 VOTURI)

**К сведению акционеров
Întreprinderea de reparație
a ambalajelor «SLI» SA**

15 ноября 2014 года, с 11.00 до 13.00 часов по адресу Республика Молдова, г. Рыбница, ул. Куйбышева, 4, здание ресторана «Тирас» состоялось очередное годовое общее собрание акционеров общества в очной форме. На собрании присутствовали акционеры, владеющие 190 821 акциями, что составляет 75,42% уставного капитала.

СОБРАНИЕМ БЫЛИ ПРИНЯТЫ СЛЕДУЮЩИЕ РЕШЕНИЯ ПО ПОВЕСТКЕ ДНЯ:

- Принять к сведению заслушанную информацию и отложить рассмотрение и принятие решения по 1,3,5 и 6 вопросам повестки дня до момента вынесения решения в отношении незаконных финансовых операций бывшего руководства общества, а также получения, либо восстановления финансовой, отчетной и иной юридически значимой документации общества в полном объеме.
- Поручить Директору общества в установленном законом порядке осуществить все необходимые действия по защите нарушенных имущественных прав общества.
- Утвердить годовой отчет Совета общества.
- Избрать ревизионную комиссию общества в составе 1) Чебан Т. И., 2) Гиленски Т. А., 3) Федотова Л. Избрать членом резерва Ревизионной комиссии общества Гладкову-Урсуну Н. Не выплачивать членам Ревизионной комиссии общества и члену резерва Ревизионной комиссии вознаграждения.
- Утвердить нормативы распределения прибыли на 2014 год.
- Утвердить „ECOFIN-AUDIT-SERVICE” SRL в качестве аудиторской организации для проведения очередного обязательного аудита и установить порядок определения вознаграждения за ее услуги.2

S.A. „Drum-2”

În conformitate cu art. 54 alin. (1) lit. (b) și alin. (6) lit. (d) ale Legii cu privire la piața valorilor mobiliare, S.A. „Drum-2” aduce la cunoștință despre modificările efectuate în registrul emitentului: persoana fizică Lozovan Olena la moment deține 10249 acțiuni ordinare nominative (MD14RUMD1003), ceea ce constituie 5,81% din numărul total al acțiunilor cu drept de vot plasate ale societății.

Administrația S.A. „Drum-2”

**Stimate acționar
al BCR Chișinău S.A.!**

Vă aducem la cunoștință că, în conformitate cu Hotărârea Consiliului de Supraveghere al Băncii (proces verbal nr. 21 din 20 noiembrie 2014), la data de 05 decembrie 2014, orele 12.00, va avea loc Adunarea Generală Extraordinară a acționarilor BCR Chișinău S.A.,

CU URMĂTOAREA ORDINE DE ZI:

- Cu privire prelungirea mandatului existent a Comisiei de Cenzori BCR Chisinau S.A. și aprobarea organizației de audit careia vor fi delegate împuternicirile Comisiei de Cenzori BCR Chisinau S.A.

Forma de desfășurare a adunării – cu prezența acționarului.

Adunarea va avea loc la adresa: Bucuresti, Bd-ul Regina Elisabeta nr. 5, sector 3, România.

Inregistrarea acționarilor participanti va avea loc între orele 11.30-12.00.

Acționarii pot să facă cunoștință cu materialele aferente ordinei de zi pe adresa unde va avea loc Adunarea Generală Extraordinară a acționarilor BCR Chișinău S.A., începând cu data de 26.11.2014, între orele 09.00 – 16.00”.

Ежемесячный
бюллетень НКФР –
октябрь 2014 г.

2

Интервью с вице-
председателем НКФР
Юрие Филип

4

Сельское хозяйство Молдовы
после внедрения Соглашения
об ассоциации с ЕС

5

Агентство по туризму представило национальный бренд туризма Молдовы

Национальное агентство по туризму при поддержке проекта USAID CEED II представило национальный бренд туристического сектора Молдовы.

Как сообщает агентство “ИНФОТАГ”, им стало “дерево жизни, которое лучше всего вообрало в себя ценности и специфику туризма в РМ – гостеприимство, естественность, искренность и аутентичность”.

Главный туристический посыл – Discover the routes of life – призывает посетителей следовать по пути новых открытий через гостеприимство, историю, вино, гастрономию, традиции и обычаи молдаван.

На презентации бренда директор агентства по туризму Николай Платон сказал, что старт бренда на международном уровне произойдет 24 ноября 2014 г., когда на телевизионном канале Euronews начнется его показ.

Министр сельского хозяйства и пищевой промышленности Василий Бумаков напомнил, что не прошло и года, как состоялась презентация национального бренда “Вина Молдовы”.

“За короткое время он стал известен в США, Японии, Китае, Чехии, Польше и Румынии. Я поздравляю всех с результатами, которые приносит бренд “Вина Молдовы”, и благодарю проект USAID CEED II, специалисты которого помогли в разработке его концепции и стратегии продвижения в мире молдавских вин”, – сказал министр.

По словам Бумакова, индустрия туризма имеет огромный потенциал, может быть, даже больше, чем сельское хозяйство Молдовы.

“Всем нам очень важно не обра-

нуть ожидания иностранных туристов. Я вынужден признать, что сегодня самыми большими врагами молдавского туризма и вина являются наши рестораны, в которых вина предлагают посетителям по 1 000-1 800 леев за бутылку”, – сказал министр, заметив, что когда посетители просят вино урожая 2007 г., то им отвечают, что “срок годности такого вина уже истек”.

Министр пожелал коллегам 10 млн туристов в год, пообещав, что сельское хозяйство Молдовы сможет всех их накормить и напоить.

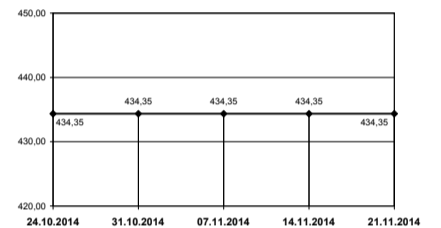
На церемонии презентации присутствовали Чрезвычайный и Полномочный Посол Швеции в РМ Ингрид Терсман и Чрезвычайный и Полномочный Посол США в РМ Уильям Мозер, выразившие надежду, что с помощью бренда

будет расти количество туристов, приезжающих в Молдову.

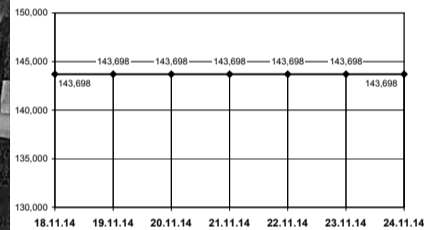
Справка “ИНФОТАГ”: Ежегодно Молдову посещают около 2 млн иностранцев. Эксперты полагают, что эта цифра значительно возрастет после ассоциации РМ с ЕС, рынок которого станет целевым рынком для туристического бренда на международном уровне.

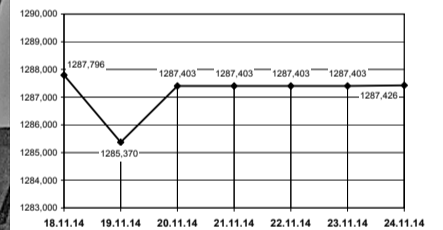
CNPF

Banking Stock Index –
InfoMarket

EVM-Composite

Курс валют
на 26.11.2014

Валюта	Ставка	Курс
USD	1	15.0229
EUR	1	18.6817
UAH	1	0.9867
RON	1	4.2129
RUB	1	0.3317

Объявление

Редакция газеты Capital Market проводит тендер на предоставление типографских услуг. Заявки от типографий принимаются до 26 ноября 2014 г.

Контактный телефон:
фон: 022 227758.

Обзор биржевых сделок за неделю

С 17 по 21 ноября 2014 года на Фондовой бирже Молдовы зарегистрировано 27 сделок с ценными бумагами 9 эмитентов на сумму 1,75 млн леев.

Объем сделок на интерактивном рынке составил 1,6 млн леев. Цена акций общества «Agat» увеличилась с 0,50 до 0,90 лея. Рыночные цены акций «Franzeluța» (простые именные акции) и «Drim-11» уменьшились с 26 до 18 леев и соответственно с 10 до 5 леев за акцию.

В рамках голосовых торгов едиными пакетами реализованы акции 3 эмитентов общим объемом 122,8 тыс. леев.

Фондовая биржа Молдовы предоставляет консалтинговые услуги в области лицензируемой деятельности (биржевой).

Информация по телефону 022-27-76-36.

www.moldse.md

Фондовая биржа Молдовы

Подпишись!

Подпишись на газету Capital Market в любом отделении «Poșta Moldovei» страны или у наших распространителей:

Moldpresa (022) 222221
Pressinform-Curier (022) 237187
USP-Presa (022) 929128
Editii Periodice (022) 233740

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!
Grup

Национальная комиссия по финансовому рынку

БЮЛЛЕТЕНЬ • 10 • 2014

РЫНОК ЦЕННЫХ БУМАГ

ПЕРВИЧНЫЙ РЫНОК

В октябре 2014 года в Государственном реестре ценных бумаг (ГРЦБ) не было зарегистрировано эмиссий акций. Показатели эмиссий отражают неоднородную динамику в период с 2010 по 2014 годы (Диаграмма №1).

В январе-октябре 2014 года было осуществлено 49 эмиссий акций на сумму 1150,45 млн леев, что на 325,59 млн леев или 39,47% больше, чем за аналогичный период предыдущего года (Диаграмма №2).

Установлено, что, несмотря на снижение числа эмиссий ценных бумаг в период с 2011 года по 2014 год (Диаграмма №3), совокупный объем эмиссий постоянно рос в период с 2010 по 2014 годы (Диаграмма №2).

Иностранные инвестиции составили 778,77 млн леев или 67,69% от общего объема инвестиций за отчетный период.

Так, объемы иностранных инвестиций значительно увеличились с 328,88 млн леев в 2010 году до 778,77 млн леев в 2014 году, что обусловлено инвестициями из Голландии (49,96%), Италии (32,10%) и Румынии (8,33%) от общего объема иностранных инвестиций.

Кроме того, объем зарубежных инвестиций в 2014 году увеличился на 337,94 млн леев или на 76,66% по сравнению с 2013 годом.

ВТОРИЧНЫЙ РЫНОК

В январе-октябре 2014 года на вторичном рынке осуществлена 3441 сделка с ценными бумагами на сумму 1090 млн леев, что на 23,60% меньше, по сравнению с объемом сделок в январе-октябре 2013 года. Общий объем сделок в период с 2010 по 2014 годы развивался неравномерно, а общее число сделок значительно снизилось с 4467 единиц в 2010 году до 3441 единицы в 2014 году (Таблица №1).

Так, показатели вторичного рынка ценных бумаг в период с января по октябрь 2014 года развивались неравномерно, отражая падение объема сделок с 447,31 млн леев в апреле до 49,14 млн леев в октябре. Кроме того, наблюдалась нестабильная динамика числа сделок.

Отмечается, что в апреле объем сделок превысил среднемесячный объем в 4,1 раза, а в октябре отчетного периода был в 2,2 раза меньше среднемесячного (Диаграмма №4).

В октябре 2014 года на вторичном рынке была осуществлена 481 сделка с ценными бумагами на общую сумму 49,14 млн леев, что на 72,99% меньше объема сделок аналогичного периода предыдущего года (Диаграмма №5).

За отчетный период НКФР зарегистрировала следующие публичные предложения ценных бумаг на вторичном рынке:

- обязательное предложение на получение контроля на вторичном рынке ценных бумаг, объявленное офферентом S.R.L. "GLORIA-QVARC", предметом которого является приобретение 14696 простых именных акций, выпущенных Акционерным обществом "Intreprinderea pentru colectarea secealelor din Rediul Mare" (ком. Редюл Марэ, Окницкий район, IDNO 1003604006833), по цене 13,85 лея/акция, сроком действия 30 дней с момента объявления (Постановление НКФР №50/5 от 17.10.2014, Monitorul Oficial №319-324/1501 от 24.10.2014);

- обязательное предложение на получение контроля на вторичном рынке ценных бумаг, объявленное офферентом S.R.L. "PROFIT INVEST", предметом которого является приобретение 1245433 простых именных акций, выпущенных Акционерным обществом "MAGISTRALA" (ул. 31 Августа 20/В, мун. Бельцы, IDNO1002602003473), по цене 0,9 лея/акция, сроком действия 30 дней с момента объявления (Постановление НКФР №49/15 от 09.10.2014, Monitorul Oficial №313-316/1475 от 17.10.2014).

За отчетный период НКФР не зарегистрировала публичные предложения ценных бумаг на вторичном рынке.

БИРЖЕВОЙ РЫНОК

В октябре 2014 года на биржевом рынке было зарегистрировано 108 сделок на общую сумму 25,29 млн леев.

Биржевой оборот снизился в 4,68 раза по сравнению с показателем октября предыдущего года (Диаграмма №6).

Согласно данным Диаграммы №8, показатели бирже-

вого рынка развиваются неравномерно в период с 2010 по 2014 годы, при том что объем биржевых сделок в октябре 2013 года превысил средние показатели аналогичного периода этих лет в 3,7 раза.

В структуре биржевых сделок за отчетный период максимальная доля по объему приходится на сделки, осуществленные на аукционах Агентством публичной собственности – 22,71 млн леев или 89,80%. Сделки купли-продажи составили 1,26 млн леев или 4,98% от общего объема биржевых сделок. Сделки на голосовых торгах (единым пакетом) составили 1,16 млн леев или 4,59%, другие сделки – 0,16 млн леев или 0,63% от общего объема биржевых сделок.

Доля биржевых сделок в октябре 2014 года составила 51,47% от общего числа сделок на вторичном рынке (Диаграмма №7).

Доля биржевых сделок в октябре 2014 года составила 22,45% от общего объема сделок за этот месяц (Диаграмма №8).

Информация о сделках с ценными бумагами, включенными в биржевой листинг, представлена в Таблице №2.

ВНЕБИРЖЕВОЙ СЕГМЕНТ

В октябре 2014 года на внебиржевом сегменте рынка было зарегистрировано 373 сделки на сумму 23,85 млн леев. Объем этих сделок уменьшился в 2,7 раза по сравнению с аналогичным периодом предыдущего года (Диаграмма №9).

В структуре внебиржевых сделок за отчетный период наибольшая доля приходится на сделки правопреимства на ценные бумаги в результате роспуска или реорганизации акционера-юридического лица – 19,59 млн леев или 82,14%. Сделки, осуществленные по решению суда, составили 1,50 млн леев или 6,29% от общего объема внебиржевых сделок. Сделки купли-продажи составили 1,23 млн леев или 5,16% и другие сделки – 1,53 млн леев или 6,41% (Диаграмма №10).

Национальная комиссия по финансовому рынку:
MD 2012, мун. Кишинёв, б-р Штефана чел Марэ, 77,
тел. (373 22) 859 401; www.cnpf.md
Управление внешних отношений и развития:
тел. (373 22) 859 430

Диаграмма №1 Объем эмиссий ценных бумаг в октябре 2010-2014 гг.

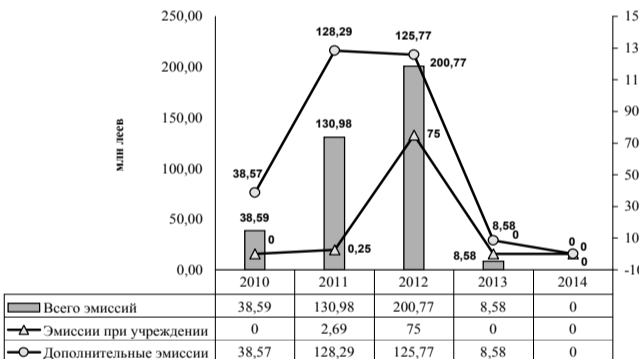

Диаграмма №2 Объем эмиссий ценных бумаг в январе-октябре 2010-2014 гг.

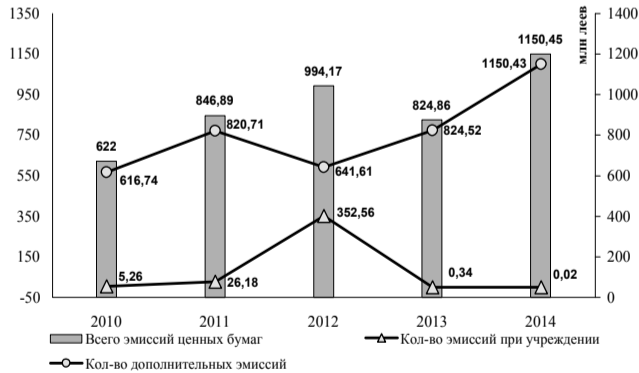

Таблица №1 Вторичный рынок в октябре 2010-2014 гг.

Показатель	2010	2011	2012	2013	2014	2014 г. по сравнению с 2013 г., %	
Биржевой рынок	Кол-во сделок (единиц)	2143	1677	1599	1027	1070	4,19
	Объем сделок (млн леев)	198,04	194,69	537,21	637,68	509,66	-20,08
Внебиржевой рынок	Кол-во сделок (единиц)	2324	2740	1995	2328	2371	1,85
	Объем сделок (млн леев)	222,82	1634,51	521,7	789	580,34	-26,45
Всего на вторичном рынке	Кол-во сделок (единиц)	4467	4417	3594	3355	3441	2,56
	Объем сделок (млн леев)	420,86	1829,2	1058,91	1426,68	1090	-23,60

Таблица №2 Сделки, осуществленные с ценными бумагами акционерных обществ, включенных в листинг ФБМ, октябрь 2014 г.

Наименование эмитента	Код ISIN	Кол-во сделок, ед.	Кол-во реализованных акций, ед.	Рыночная цена одной акции, леев	Объем сделок, леев	Доля реализованных акций в общем количестве выпущенных акций, %	Номинальная стоимость одной акции, леев	Уровень листинга
Сделки, осуществленные посредством интерактивного рынка								
BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	MD14AGIB1008	1	100	1000,00	100000,00	0,010	200,00	1
BC "MOLDINDCONBANK" SA	MD14MISB1008	2	3000	100,00	300000,00	0,060	100,00	1
BC "VICTORIABANK" S.A.	MD14VCTB1004	2	1200	30,49	36588,00	0,005	10,00	1
BC "VICTORIABANK" S.A.	MD14VCTB1004	1	1800	30,40	54720,00	0,007	10,00	1
BC "VICTORIABANK" S.A.	MD14VCTB1004	2	124	29,95	3713,80	0,000	10,00	1
BC "BANCA DE ECONOMII"	MD24BECM1000	2	1584	1,00	1584,00	0,523	1,00	1
Всего		10	7808		496605,80			

Диаграмма №3 Количество эмиссий ценных бумаг в январе-октябре 2010-2014 гг.

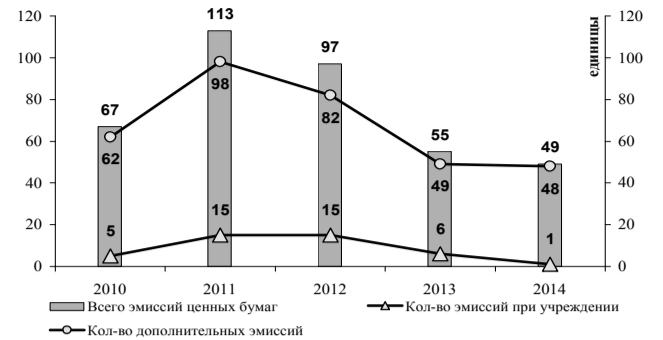

Диаграмма №4 Ежемесячная динамика эмиссий ценных бумаг, январь-октябрь 2014 г.

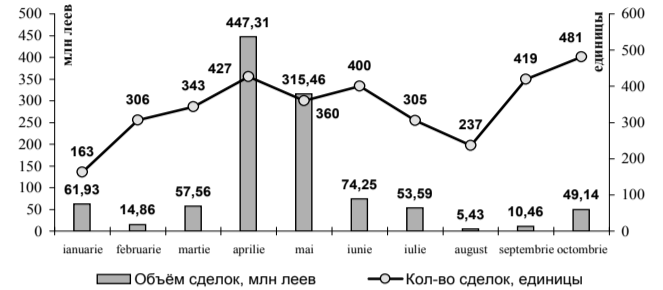

Диаграмма №5 Сделки на вторичном рынке ценных бумаг, октябрь 2010-2014 гг.

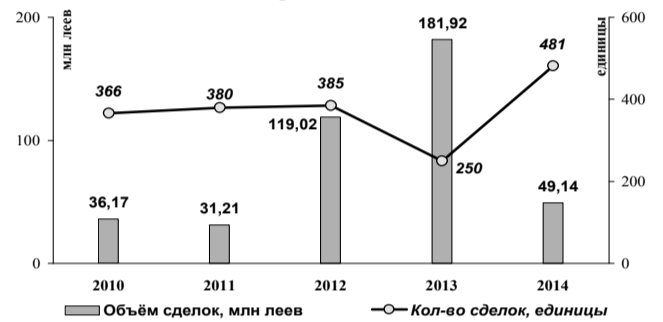

Диаграмма №6 Биржевые сделки, октябрь 2010-2014 гг.

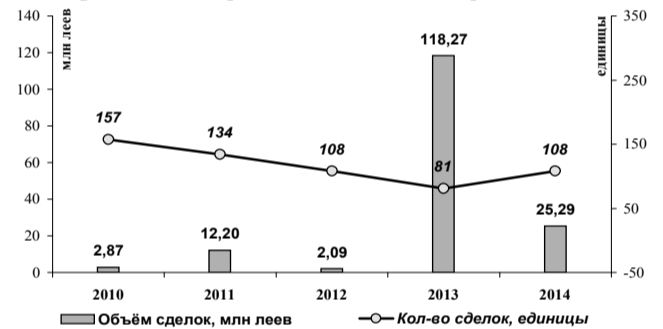

Диаграмма №7 Структура сделок на вторичном рынке, октябрь 2014 г. (по объему сделок)

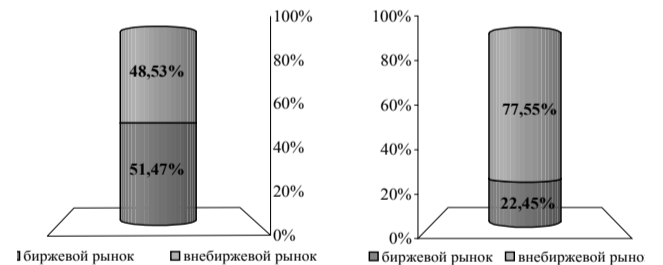

Диаграмма №8 Структура сделок на вторичном рынке, октябрь 2014 г. (по количеству сделок)

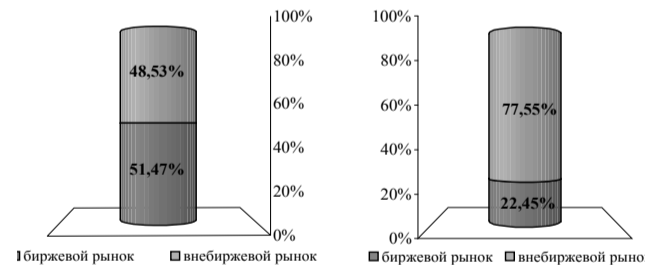

Диаграмма №9 Внебиржевые сделки, октябрь 2010-2014 гг.

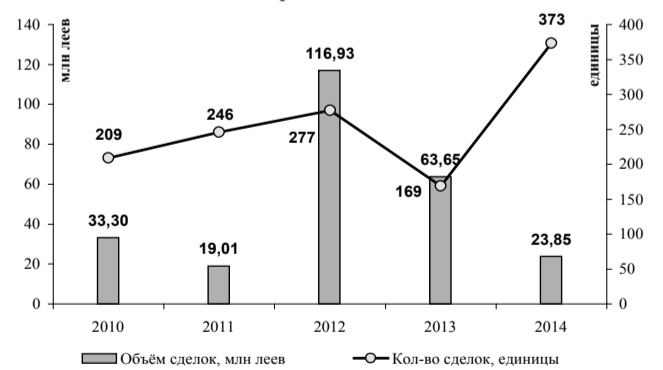
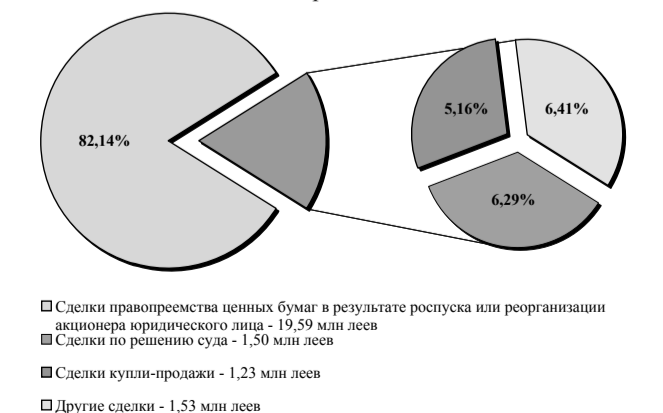

Диаграмма №10 Структура внебиржевых сделок, октябрь 2014 г.

□ Сделки правопреимства ценных бумаг в результате роспуска или реорганизации акционера юридического лица - 19,59 млн леев
□ Сделки по решению суда - 1,50 млн леев
□ Сделки купли-продажи - 1,23 млн леев
□ Другие сделки - 1,53 млн леев

Сообщение НКФР

НАЦИОНАЛЬНАЯ КОМИССИЯ ПО ФИНАНСОВОМУ РЫНКУ (НКФР) СООБЩАЕТ:
20.11.2014 Гражданская коллегия Кишиневской апелляционной палаты приняла решение по делу №3а-1690/14:

1. удовлетворить апелляцию Национальной комиссии по финансовому рынку;
  2. отменить решение суда сектора Буюкань, мун. Кишинев, от 10.07.2014 по гражданскому иску Союза страховщиков Молдовы к министерству юстиции и Национальной комиссии по финансовому рынку по опротестованию Постановления НКФР №26/10 от 13.06.2013 „о страховых премиях обязательной автогражданской ответственности” и аннулированию его регистрации;
  3. принять новое решение, согласно которому в иске Союза страховщиков Молдовы к министерству юстиции и Национальной комиссии по финансовому рынку по опротестованию Постановления НКФР №26/10 от 13.06.2013 „о страховых премиях обязательной автогражданской ответственности” и аннулированию его регистрации отказать;
  4. отменить меры, обеспечивающие приостановление действия Постановления НКФР №26/10 от 13.06.2013 „о страховых премиях обязательной автогражданской ответственности”, утвержденные заключением суда сектора Буюкань, мун. Кишинев, от 12.08.2013.
- Так, указанным решением Апелляционной палаты, Постановление НКФР №26/10 от 13.06.2013 „о страховых премиях обязательной автогражданской ответственности” оставлено в силе, а исполнительный лист, согласно которому приостанавливалось его действие, отменен.
- Отметим, что данным Постановлением НКФР страховая премия по внешнему обязательному страхованию автогражданской ответственности («Зеленая карта»), действующая во всех государствах-членах системы «Зеленой карты», в том числе странах Европейского союза, на период 15 дней, была снижена на 36%, а на другие периоды времени – на 4%.
- Например, для автомобиля страховая премия для стран ЕС на срок страхования 15 дней составит 40,88 евро против прежней стоимости в 64,15 евро.

Республика Молдова продвинулась на 25 позиций в рейтинге стран с самой эффективной системой налогообложения

По данным консалтинговой фирмы «PwC» и Всемирного банка, по сравнению с прошлым годом, Молдова поднялась на 25 позиций в рейтинге стран с самой эффективной системой налогообложения – на 70 место из 189 стран, сообщает МОЛДПРЕС.

Молдове удалось существенно снизить количество налогов – с 31 до 21, но все равно эта цифра намного больше, чем в некоторых странах СНГ, например в Грузии, где взимается пять налогов, Казахстане, Азербайджане, Беларуси и Российской Федерации, где предприниматели платят 6-7 налогов, в том числе на прибыль и взносы в систему соцобеспечения.

В то же время в Таджикистане и Узбекистане количество налогов огромно – 31 и 36 соответственно.

По данным исследования «Paying Taxes 2015», фирмы в Молдове платят налог на прибыль, 14 социальных отчислений, налоги на рабочую силу, а остальные налоги взимаются за собственность и дороги, а также местные платежи. В разделе «общий уровень налогообложения», который является соотношением всех налогов и платежей, выплачиваемых фирмой как процент от прибыли, Молдова находится ниже регионального среднего уровня – 39,7%, из которых налог на прибыль в среднем составляет 9,3%, а взносы в соцфонд – 30,2%.

В Румынии общий уровень налогов достигает 43,2%, в Российской Федерации налоговое бремя еще существенней – 48,9%, а в Украине – 52,6%.

Предприниматели из Республики Молдова ежегодно теряют 185 часов на оплату налогов, в том числе 42 часа на оплату налога на прибыль и 88 часов на остальные отчисления. Российская Федерация занимает 49

место в этом рейтинге, Румыния – 52, а Украина – 108 из 189 стран, включенных в этот список.

Молдова получит займ в размере более 40 млн долларов на улучшение теплоснабжения Кишинева

Совет исполнительных директоров Всемирного банка принял решение о предоставлении Республике Молдова займа в размере 40,5 млн долларов США для внедрения Проекта по повышению эффективности системы централизованного теплоснабжения. В рамках проекта будут профинансированы инвестиции, направленные на повышение уровня эффективности услуг по теплоснабжению в Кишиневе, сообщает МОЛДПРЕС.

«На протяжении многих лет прогресс в области муниципального теплоснабжения блокируется из-за износа давно устаревшей инфраструктуры и существенных финансовых потерь. Этот проект является шансом развить современную и эффективную систему снабжения теплотом энергией всех жителей Кишинева», – заявил представитель ВБ в Молдове Александр Кремер.

В Плане реструктуризации предприятий, принятом правительством Республики Молдова 13 ноября 2013 года, предусмотрено слияние трех компаний («Термокома», ТЭЦ-1 и ТЭЦ-2) в новое предприятие, которое будет предоставлять услуги по теплоснабжению жителям Кишинева. Целью данного проекта является обеспечение повышения эффективности деятельности и финансовой жизнеспособности новой компании посредством ее модернизации и целесообразного управления.

С момента вступления Республики Молдова во Всемирный банк в 1992 году, эта международная финансовая организация предоставила более 1 млрд долларов США на внедрение 49 проектов в нашей стране.

Республика Молдова вдвое сократила объем импорта электроэнергии из Украины

За девять месяцев текущего года Республика Молдова сократила в 1,9 раза объем импорта электроэнергии, сообщает МОЛДПРЕС со ссылкой на данные Министерства энергетики и угольной промышленности Украины.

С января по сентябрь 2014 года Молдова закупила 628,1 млн кВт·ч электроэнергии, что на 593,4 млн кВт·ч меньше, чем за этот же период прошлого года. Предоставленная Киевом статистика говорит также и о том, что, несмотря на существенное падение объема закупок, Молдова остается самым крупным покупателем украинской электроэнергии после Венгрии и Беларуси.

Министр энергетики и угольной промышленности Украины Юрий Продан разъяснил, что существенное снижение экспорта электроэнергии вызвано дефицитом топлива для ее производства на украинских электростанциях, в первую очередь, угля.

Экспорт украинской электроэнергии снизился в сентябре на 26,8%, эта тенденция сохранилась

и в октябре, а эксперты ожидают продолжения снижения объемов экспорта электроэнергии.

Электричество закупается Молдовой у украинской компании «ДТЕК Востокэнерго», с которой «Gas Natural Fenosa – Moldova» подписала контракт.

По данным Национального агентства по регулированию в энергетике, необходимый для потребления Республикой Молдова объем электроэнергии был покрыт

на 83% за счет импорта. Объем импорта электроэнергии вырос в январе-сентябре 2014 года более чем на 2,4 млрд кВт·ч, что на 2,2% больше, чем в соответствующий период прошлого года.

В этом году Республика Молдова закупает электроэнергию из Украины и Кучурганской ГРЭС по цене 6,8 цента США кВт·ч, что ниже цены, которую платили в последние два года и которая составляла 6,9 цента за кВт·ч.

ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ

Телефон доверия был создан в целях более эффективного сотрудничества с гражданским обществом по предупреждению нарушений и служебных злоупотреблений, уже допущенных или допускаемых сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, а также профучастниками, работающими на рынке ценных бумаг, страхования, микрокредитования и коллективных инвестиций.

Телефон доверия: (+373 22) 859-405.
E-mail: info@cnpr.md

Объявление НКФР

Во исполнение положений статьи 6 Закона №192-XIV от 12.11.1998 г. «О Национальной комиссии по финансовому рынку», Национальная комиссия по финансовому рынку сообщает банковские реквизиты, куда должны переводиться сборы и регуляторные платежи для обеспечения функционирования:

Фискальный код 1007601001293; ВС «Victoriabank» S.A., филиал №11; Банковский код VICBMD2X883; Банковский счет 2251311138

Обзор октябрьских биржевых сделок

Общий биржевой объем за октябрь составил 25,3 млн леев. Было зарегистрировано 108 сделок с ценными бумагами 34 эмитентов.

В октябре доля объема Секции Прямых Сделок (прямой рынок) существенно превысила долю объема Основной Секции (интерактивный рынок), составив 95,015% против 4,985%.

В Основной Секции биржи проведено 60 сделок на сумму 1,3 млн леев. Рыночная цена акций КБ «Moldindconbank» АО увеличилась на 5 леев и составила 100 леев. В течение месяца цена акций КБ «Victoriabank» АО варьировала в пределах 29,95-30,49 лея.

Снижение цены наблюдается у акций следующих компаний:

«Franceluța» (простые именные акции) – с 19,99 до 18 леев;

«Lemnar» – с 15 до 10 леев;

«JLC-Invest» – с 0,45 до 0,37 лея.

Объем Секции Прямых Сделок составил 24,0 млн леев. Едиными пакетами (голосовые торги) были реализованы акции 14 эмитентов на сумму 1,2 млн леев. Акции общества «Cereale Cahul» были выставлены на продажу как единые пакеты с начальной ценой 7,50 лея. В результате активных торгов цена поднялась в 2-3 раза и, как следствие, были проданы: 4 пакета по 15,50 лея, 1 пакет по 15,51 лея, 2 пакета по 20 леев, 1 пакет по 20,01 лея и 3 пакета по 21,01 лея за акцию. Аналогичную ситуацию наблюдаем и у компании «Orhei-Mobilă», чьи ценные бумаги были выставлены по 1 лею, а в результате торгов проданы по 2 лея за акцию. Также, у акций «Moldagroconstructia» зафиксировано четырехкратное увеличение цены со 100 леев до 410 и 420 леев за акцию. Единим пакетом продано почти 23% акций компании «Avicola din Brînzeii Noi» по 2,50 лея за акцию.

Посредством публичного предложения на вторичном рынке Кристина Еникова приобрела 2,07% акций кишиневского общества «Anticog» по цене 175,90 лея. Общая стоимость приобретенного пакета составила 141,9 тыс. леев.

Также в рамках публичного предложения Мариана Тутунару приобрела 6,89% акций кишиневского общества «Montajcom» по цене 3 лея. Общая стоимость приобретенного пакета составила 12,4 тыс. леев.

В октябре на Фондовой бирже Молдовы проходил аукцион по продаже акций публичной собственности. По результатам аукциона реализованы пакеты 3 акционерных обществ общим объемом 22,7 млн леев. Все пакеты проданы по стартовой цене: АО «Maramond» – 41,96% по 0,01 лея за акцию, КБ «Eurocreditbank» АО – 21,02% по 10 леев за акцию и АО «Fabrica de unt din Taraclia» – 0,1% по 9,30 лея за акцию.

Список ценных бумаг, зарегистрированных на бирже к концу октября, состоял из 760 акционерных обществ, в том числе 9 листинговых компаний.

В октябрьских торгах участвовали 12 Членов биржи. По объемам торгов лидируют «Proajios» (23,3 млн леев) и «Juventus-DS» (22,7 млн леев). Этим двум компаниям принадлежит более 90% от объема рынка. По количеству совершенных сделок лидирует «DAAC Invest» (44 сделки), по количеству торгуемых эмитентов – «Brokwest» (8 эмитентов).

Более детальную информацию о спросе и предложении, о рыночных ценах, о статистике биржевых торгов, а также список брокерских компаний вы можете найти на сайте Фондовой биржи Молдовы (www.moldse.md) или по тел. 022-27-54-20.

Информация о торгах публикуется: еженедельно в газете «Capital Market», ежемесячно в информационном бюллетене биржи «Bursa de Valori a Moldovei» (подписной индекс «Poșta Moldovei» – 31882).

Фондовая биржа Молдовы

CAPITAL Market

Периодическое издание НКФР

Индекс подписки:
Moldpres: 67770
Poșta Moldovei: PM21700
Издатель: CAPITAL MARKET I.S.
Регистрационный №:
1003600114204, 27 октября 2003 года
Учредитель: Национальная Комиссия по финансовому рынку
Административный совет:
Председатель: Юрие ФИЛИП,
Елена ВАСИЛАКЕ, Еуджениу ВИЦУ,
Зоя ТУЛБУРЕ, Надежда ФИЛИП.
Главный редактор:
Геннадий ТУДОРЯНУ
Тел.: /373 22/ 229-445
Заместитель главного редактора:
Лилия АЛКАЗЭ
Тел.: /373 22/ 229-335

Прием объявлений и отчетов:
capital@market.md, ziarulcm@gmail.com
Тел.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58
Факс: /373 22/ 22-05-03
Адрес: ул. Василе Александри, 115.
(угол бул. Штефан чел Маре)
Расчетный счет: 225139437,
ф/к 1003600114204,
КБ «Eximbank - Gruppo Veneto Banca» АО,
филиал №11, Кишинэу, BIC EXMMMD2436.

В номере использованы материалы информационных агентств «Moldpres» и «InfoMarket».
Статьи, помеченные знаком , публикуются на правах рекламы.
Каждый материал, опубликованный на страницах «Capital Market», отражает точку зрения его автора, которая может не совпадать с точкой зрения редакции. Перепечатка текстов и фотоснимков разрешается только с письменного согласия издания.

Отпечатано в типографии «Edit Tipar Grup»

Юрие ФИЛИП: «Настало время развивать другие виды долгосрочного страхования»

Эксклюзивное интервью газете Capital Market вице-председателя Национальной комиссии по финансовому рынку Юрие Филип

— За девять месяцев этого года на рынке страхования Молдовы отмечено замедление темпов роста по сравнению с прошлым годом. Так, 15 лицензированных страховых компаний получили премии на сумму 899,8 млн леев, что на 3,3% больше против аналогичного периода предыдущего года. В чем причина такого явного сокращения? Это естественная динамика для рынка страхования или уже стоит бить тревогу?

— Тщательный анализ этого явления надо проводить в контексте экономической ситуации по стране в целом. В первую очередь, нужна корреляция показателей рынка страхования с другими параметрами, описывающими динамику национальной экономики, в частности, отраслей, связанных со страхованием. Думаю, что показатели за 9 месяцев этого года естественны. Надо учесть тот факт, что Молдова испытывает сокращение экономической деятельности из-за достаточно сложной геополитической ситуации в регионе. Очевидно, это естественный процесс, ведь падение товарооборота и резкое снижение торговли с Россией и Украиной определенным образом отражаются и на страховании — так же резко сократились продажи «Зеленой карты» для Зоны 2. Есть ряд факторов, обуславливающих это явление, в том числе и неохота, с которой страховщики продают «Зеленую карту» для стран бывшего СССР, особенно России, где существуют политические проблемы и где зачастую страховщики не в состоянии контролировать ситуацию в сфере возмещений в случае ДТП. С другой стороны, упал и транспортный поток, снизились перевозки пассажиров и товаров в этом направлении, а это в свою очередь привело к снижению в сегменте страхования.

Известно, что в основном молдавский рынок страхования держится на автостраховании, например обязательном страховании ОСАГО и CASCO, которым вместе принадлежит около 50-60% рынка.

Еще один фактор заключается в том, что в этом году отмечается заметное падение продаж автомобилей, как новых, так и подержанных, что до сих пор представляло собой значительную поддержку роста страховых услуг. Ведь большинство новых автомобилей, продаваемых в кредит или лизинг, требуют обязательного наличия страхования CASCO. Так, падение продаж автомобилей обусловило снижение спроса на услуги страхования.

Таким образом, очевидно, что замедление темпов роста рынка страхования произошло не из-за проблем в секторе, а из-за процессов, происходящих в национальной экономике или, точнее, в некоторых ее отраслях.

Юрие Филип, вице-председатель НКФР:
«Автострахование исчерпало возможности количественного роста»

— В какой мере на положение в сфере страхования повлияло обесценивание лея к евро и доллару?

— Так как страхование — это отрасль национальной экономики, то любые перемены, происходящие с экономическими показателями, могут отражаться и на рынке страхования. Если взять обязательное страхование, то расходы страховщиков сильно зависят от стоимости услуг на автомобильном рынке, например ремонта или запчастей, которые напрямую зависят от динамики обменного курса. Надо признать, что сейчас в этом смысле ничего драматичного не происходит. Пока расценки, установленные НКФР по этому виду страхования, таковы, что страховщики в состоянии выдержать изменения валютного курса. Если тенденция к обесцениванию лея сохранится, то не исключено, что это будет учтено при дальнейшем расчете цен на данный вид страхования. Понятно, что в таком случае это отразится и на стоимости автострахования, например CASCO.

— Согласно данным НКФР за девять месяцев этого года, темпы роста выплат ущерба страховыми компаниями оказались выше, чем у начисления страховых премий. С другой стороны, в последнее время все чаще можно услышать, что определенные страховые компании уже испытывают финансовые трудности и не выполняют свои обязательства по выплате возмещений. Соответствует ли это действительности?

— Что касается соотношения между начислением и возмещениями, надо проанализировать эти

показатели в зависимости от вида страхования. Действительно, в конце прошлого года резко выросли выплаты некоторых страховщиков возмещений по новым видам страхования, таким как страхование финансовых рисков. В частности, такая ситуация наблюдалась в самых успешных компаниях, например Moldasig, Asito. В итоге этот рост отразился на показателях по рынку в целом. Вот так и создается впечатление, что возмещения практически сравнялись с начислениями премий. Есть искушение предположить, что эти ком-

«Падение уровня продаж автомобилей обусловило снижение спроса на услуги страхования»

пании попытались внедрить новые малоизвестные виды страхования, но не оценили в достаточной мере все риски и столкнулись с рядом проблем.

Что касается возмещений по остальным видам страхования, скажем так, традиционным, таким как автострахование, медицинское страхование или страхование жизни, то никаких радикальных изменений в этом вопросе не произошло.

Если говорить об отказе некоторых компаний платить возмещения, могу подтвердить, что такое и правда случается. Есть такие страховщики, но это не распространенное явление, просто страховые компании находятся в состоянии конфликта со страхователями. Национальная комиссия следит за положением дел и пытается изменить ситуацию,

пока в ходе бесед и индивидуальной работы с компаниями. Мы убеждаем их в необходимости более корректного поведения по отношению к клиентам. В то же время хочу подчеркнуть, что ситуация под контролем и причин для беспокойства нет. Действительно сложное положение существует только в одной компании, назвать которую я пока не буду.

— Кстати, среди 15 действующих страховых компаний есть ли страховщики, чья прибыль упала?

— Конечно. Такое падение прибыли отмечено даже у лидеров рынка, выплачивающих сотни миллионов леев возмещений по договорам страхования финансовых рисков, о чем я уже говорил. Это отражается на прибыли и финансовом положении этих компаний. Но если говорить о Moldasig, то надо отметить, что компания успела создать внушительные резервы, так что у нее хватит финансовых возможностей, чтобы справиться с ситуацией.

— Недавно правительство утвердило проект постановления, предусматривающий новые правила выдачи полисов «Зеленой карты». В чем суть этих поправок?

— Речь идет о внесении изменений в Постановление правительства, регулирующее порядок оборота документов строгой учетности, а именно порядок печатания и ввода в оборот формуляров «Зеленой карты». До сих пор ответственным

за печать полисов «Зеленой карты» являлось Национальное бюро страховщиков автотранспорта (BNAA). Однако в прошлом году в деятельности этой организации возник определенный беспорядок, назовем это так. У BNAA нет исполнительного директора, и часто по различным причинам бюро не в силах отпечатать и предоставить страховым компаниям формуляры «Зеленой карты», что вылилось в конфликтные ситуации между бюро и операторами рынка. Такое положение вещей потребовало внесения поправок в этой сфере. Согласно поправкам правительства, если BNAA не успевает в течение 30 дней отпечатать по запросу страховщиков формуляры «Зеленой карты», компания вправе разместить этот заказ в издательстве «Statistica» с предварительного согласия НКФР.

Тут важно учесть и то, что в августе этого года правительство, взяв на себя ответственность перед парламентом, внесло поправки в Законы №414 и №407, изменив полномочия BNAA. Так, до этого допуск страховщиков на рынок «Зеленой карты» относился к исключительной компетенции бюро, выдавать «Зеленую карту» имели право только страховщики-члены BNAA, владеющие лицензией класса 10 «Автогражданская ответственность». В результате указанных поправок, эта компетенция полностью перешла к НКФР, которая сейчас выдает два вида лицензий:

1. на страхование внутренней автогражданской ответственности;

2. на страхование внешней автогражданской ответственности («Зеленая карта»).

Таким образом, получив от НКФР лицензию на право продажи «Зеленой карты», страховщик автоматически становится членом BNAA.

— Как Вы думаете, как будет развиваться ситуация до конца года? Есть какие-либо прогнозы?

— Надеюсь, что до конца года ничего радикального не произойдет в этом секторе, что ситуация останется стабильной, и год завершится положительными результатами. Я настроен оптимистично и уверен, что вопреки сложной экономической ситуации в сегменте страхования будет отмечен рост.

С другой стороны, я считаю, что автострахование Молдовы исчерпало возможности количественного роста. Настало время заняться развитием других видов долгосрочного страхования, таких как общее страхование, страхование недвижимости, страхование жизни, страхование сельского хозяйства, страхование от природных бедствий.

Беседовала
Лилия АЛКАЗЭ

Сельское хозяйство Молдовы после внедрения Соглашения об ассоциации с ЕС

Спустя два месяца после подписания Соглашения об ассоциации с ЕС аграрная отрасль начинает ощущать его последствия, в частности, выгоды отмены таможенных пошлин при экспорте товаров на рынок ЕС. Несмотря на существование ряда вызовов при внедрении положений этого документа, в целом он принес только пользу, утверждают экономические эксперты.

В течение двух месяцев с момента временного вступления в силу Соглашения об ассоциации Республики Молдова и ЕС уже появились ощутимые результаты в агропродовольственном секторе. Внушительный рост в сентябре-октябре был зарегистрирован по экспорту вина, яблок, слив и зерна. По оценкам Независимого аналитического центра „Expert-Grup”, реализация этого документа обеспечит долгосрочный экономический рост примерно на 5%-6%, и он обусловлен в основном за счет роста экспорта примерно на 11%.

Экспорт столового винограда в сентябре-октябре вырос в 5,8 раза по сравнению с аналогичным периодом прошлого года, и основными рынками сбыта являются Румыния, Польша и Швеция. В то же время увеличилось и количество компаний, которые осуществили экспортные операции с виноградом – с 4 до 16 компаний. Экспорт вина в ЕС увеличился на 26% по сравнению с тем же периодом предыдущего года, и основными рынками сбыта являются Румыния, Чехия, Словакия и Литва.

Экспорт яблок в ЕС вырос в 2,7 раза. Директор центра Адриан Лупушор отметил, что этот рост произошел, несмотря на то, что ЕС внедряет протекционистские механизмы для этой категории продукции. Основным рынком сбыта данной продукции является Румыния, а количество компаний-экспортеров яблок увеличилось с 4 до 11. Экспорт сливы вырос в 8,1 раза (Румыния, Чехия, Латвия и Польша). Что касается зерновых (пшеница, ячмень и кукуруза), общий объем экспорта вырос на 77%. Объем экспорта замороженной сладкой кукурузы увеличился в 3 раза (Болгария, Румыния и Греция). Помимо этих продуктов, на рынок ЕС экспортировался этиловый спирт, который до 1 сентября не вывозился в ЕС.

Основной рост экспорта сельхозпродукции зафиксирован в октябре, так как в сентябре фермеры еще анализировали новые процедуры и рынки. Как отметил исполнительный директор Expert-Grup, экспорт молдавской сельхозпродукции в ЕС в январе-сентябре 2014 г. увеличился на 15% по сравнению с тем же периодом 2013 г. Этот рост, как подчеркнул Адриан Лупушор, позволил перекрыть потери от введенных Россией санкций и оставить объем общего экспорта на том же уровне, что и в прошлом году.

Только в сентябре экспорт в ЕС составил 94,3 млн долларов, по сравнению с сентябрем прошлого года, или 87,1%. Данные за октябрь еще не обработаны.

„Для того чтобы в полной мере воспользоваться положениями Соглашения об ассоциации с ЕС, недостаточно устранить лишь тарифные барьеры. Есть и технические барьеры, которые касаются конкурентоспособности отечественных производителей. Такие факторы, которые определяют доступ отечественных производителей на европейский рынок в среднесрочной и долгосрочной перспективе”, – сказал директор „Expert-Grup”.

Тем не менее, экономические эксперты говорят, что для завоевания европейского рынка местным производителям, особенно зоотехнического сектора, еще надо поработать над соблюдением международных стандартов.

„Есть недостатки по части внедрения стандартов и инфраструктуры качества. Производители должны понять, что затраты на внедрение стандартов – это не затраты, а инвестиции”, – сказал директор Expert-Grup А. Лупушор.

Чтобы в полной мере ощутить выгоды положений настоящего Соглашения, молдавские власти должны реализовать судебную реформу, чтобы придать предпринимателям больше уверенности в надежности инвестиций, подчеркнули экономисты Expert-Grup.

«Не Соглашение об ассоциации является монстром, которого все боятся, а коррупция в судебной системе, которая не защищает права фермеров. Соглашение предусматривает реформы, для этого ЕС предоставляет нам деньги, – добавила эксперт Татьяна Савва. – Соглашение об ассоциации позволит фермерам ежегодно экономить на тарифных барьерах более 11 мил-

лионов евро. Эти деньги они могут реинвестировать в развитие бизнеса».

По ее словам, подписав Соглашение об ассоциации, „Молдова приняла обязательство провести серьезную реструктуризацию агропромышленного сектора. На самом деле, ежегодно сельхозпроизводители могут экономить более 11,2 млн евро в результате отмены таможенных пошлин, а эти деньги можно вложить в развитие предприятий. Надо лишь гармонизировать законодательство в сфере фитосанитарных мер, чтобы наши товары соответствовали европейским требованиям».

Предприниматели считают, что, несмотря на значительное упрощение, сохраняются препятствия внутри страны. В частности, нет современных лабораторий, сертификация стоит дорого. „Сейчас удобнее экспортировать вино в страны ЕС, хотя сертификация, особенно малых партий, стоит тоже недешево”, – говорит Игорь Лукьянов, директор компании „Et Cetera”. Сельхозпроизводитель Татьяна Павлюк отмечает, что пока не может экспортировать яблоки в ЕС, так нет сортировочных линий, оборудования для мытья и упаковки товара. „Европейский рынок сильно отличается от восточных рынков. Там требуют только качество. Конечно, мы разочарованы тем, что ЕС применяет протекционистские меры в сфере экспорта яблок на свои рынки. Впрочем, некоторые мои коллеги смогли появиться на рынке Румынии, хотя объемы их экспорта невелики”, – сказала она.

«Необходимо 5-7 лет, чтобы наши производители смогли приспособиться к требованиям европейского рынка», – говорит экономист Дмитрий Будянский. По его словам, Молдова пока не продвинулась вперед в вопросе структуры аграрного сектора, то есть не были сбалансированы производственные и коммерческие структуры.

В последующие три года ЕС предоставит Молдове свыше 120 млн евро на структурное реформирование в сельском хозяйстве.

Соглашение об ассоциации с ЕС ратифицировано Республикой Молдова 2 июля и вступило временно в силу 1 сентября. Соглашение будет применяться в полном объеме после его ратификации всеми странами-членами ЕС.

Лилия ПЛАТОН

Республика Молдова получит 53 миллиона евро от Евросоюза на развитие сельского хозяйства

Республика Молдова получит от Европейского союза в течение ближайших трех лет 53 миллиона евро на развитие сельского хозяйства. Об этом сообщил министр сельского хозяйства и пищевой промышленности Василе Бумаков на торжественном мероприятии, посвященном Дню работника сельского хозяйства и пищевой промышленности, информирует МОЛДПРЕС.

Василе Бумаков отметил, что в этом году Республика Молдова экспортировала сельскохозяйственную продукцию в Ирландию, Румынию и ряд балканских стран. «Собран урожай на сумму около 30 миллиардов леев (1,5 миллиарда евро). Получены очень хорошие урожаи сахарной свеклы, пшеницы и подсолнечника. Несмотря на пессимистичные прогнозы, в этом году в агропродовольственном секторе зарегистрирован рост на 5%. На протяжении года были сданы в эксплуатацию 11 ирригационных проектов, что будет способствовать повышению качества пищевых продуктов», – сказал министр.

Присутствовавший на мероприятии премьер-министр Юрие Лянкэ подчеркнул, что «ежедневно поступает информация о наличии молдавской продукции на европейских рынках. Мы сделаем все возможное, чтобы сохранить существующие рынки и завоевать новые. Мы вернемся и на российский рынок, но с другой продукцией, более конкурентоспособной», – заверил глава кабинета министров.

Кроме того, Юрие Лянкэ напомнил, что по инициативе исполнительной власти сельское хозяйство было объявлено приоритетной сферой национальной экономики. «Агропродовольственный сектор содействует экономическому росту и укреплению лея. Сельское хозяйство приносит существенный доход доброй части населения», – добавил премьер-министр, передает МОЛДПРЕС.

Число иностранцев, выбравших Молдову для отдыха и развлечений, выросло почти на 8%

Молдову посетили к началу октября для отдыха и развлечений 4981 иностранец по линии туристических агентств РМ, что на 7,9% больше аналогичного периода 2013 г.

Как сообщили „ИНФОТАГ” в Национальном бюро статистики, на 12,6% – до 500 выросло число зарубежных гостей, выбравших Молдову для лечения.

Однако в целом в январе-сентябре Молдову посетили на 5,5% меньше иностранцев, чем год назад. Это связано с тем, что число заграничных гостей, прибывших в республику по делам, сократилось на 27,4% – до 3190.

По мнению специалистов, это должно послужить тревожным сигналом для властей, которые не перестают утверждать, что предпринимательский климат в Молдове благоприятен для инвестиций.

Больше всего туристов в РМ прибыло из Румынии – 18,6%, России – 13,6%, Украины – 9,6%, Германии – 5,5%, США – 5,1%, Израиля – 4,9%.

Число молдавских граждан, которые могут себе позволить выехать по турпутевкам за рубеж, продолжает расти. За год оно увеличилось на 14,3% – до 160,4 тыс. Абсолютное большинство выехали на отдых (98,8%). Молдаване предпочитают отдыхать в Турции – 36,3%, Болгарии – 36,2%, Греции – 9,3%, Румынии – 7,8%.